БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 141 (6331) | 1951 оной июлиин 20, пятница | Сэн 20 мүнгэн

Иволгын аймагай Калёновско сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз аймаг дотороо эгээн түрүүн шахуу үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие эхилээ. Ажал хэжэ шадаха бүхы колхознигууд тэжээл бэлэдхэлгэдэ элсүүлэгдээ. Түрүүшын 5 хоног соо 136 гектар газар сабшагдаһан ба 300 центнер үбһэн сомогдоһон байна. Үбһэ хуряалгынгаа графигые тус колхоз амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Колхозой сабшалан дээрэ Иволгын МТС-эй 2 тракторна сенокосилка, нэгэ тракторна тармуур, мүн тэрэшэлэн колхозой 4 морин сенокосилканууд ба тармуурнууд хүдэлмэрилнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой үбһэшэд 13-дахи һүриэ соможо байна.

М. Минеевэй фото.

Зориг бадаруулагша советскэ патриотизм

Советскэ патриотизм болбол советскэ обществын хүгжэлтын хүсэнүүдэй нэгэниинь мүн. Эхэ орондоо инаг дурлалай энэ нангин мэдэрэл хадаа коммунизмын түлөө тэмсэлдэ манай ороной ажалшадай нэгэ ниитэ байһанай үндэһэ һуури дээрэ бии болон хүгжэһэн байна.

Манай арадай ажалай ба сэрэгэй баатаршалгануудай уг үндэһэниинь бологшо советскэ патриотизмые нүхэр Сталин тодорхойлон харуулаа.

«Советскэ патриотизмын хүсэниинь өөрынгөө үндэһэ һууридаа расова гү, али националистическэ үзэл бодолнуудтай бэшэ, харин арадай зүгһөө советскэ Эхэ орондоо гүн ехэ этигэлтэй ба үнэн сэхэ байһанда, манай ороной бүхы нацинуудай ажалшадай ахадүүгэй хани барисаанда байна. Советскэ Союзай арадуудай национальна ёһо заншалнууд болон бүхы ажалшадай ниитын шухала интересүүд советскэ патриотизм дотор найралдан тааралдадаг. Советскэ патриотизм хадаа манай ороной бүхы нацинуудые ба арад үндэһэтэниие илган һалгаадаг бэшэ, харин ахадүүгэй единэ бүлэ болгон тэдэниие нэгэдхэдэг юм», — гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ.

Социалистическэ Эсэгэ орондоо советскэ хүнүүдэй инаг дуратай байһаниие Эхэ оронойнгоо аша туһада тэдэнэй хэжэ байгаа шэн зоригто ажалынь, бодото хэрэгынь гэршэлнэ. РСФСР-эй дүрбэдэхи табанжэлэй түсэбые дүүргэлгын дүнгүүд һаяхан манай газетэдэ толилогдоо. Эдэ дүнгүүд хадаа советскэ хүнүүдэй зохёон байгуулхы ажалай амжалтануудые элеэр харуулна. «1946 оной июньдэ РСФСР-эй Верховно Соведэй баталан абаһан РСФСР-эй арадай ажахые дайнай хойто тээ һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй, 1946—1950 онуудай түсэб хадаа СССР-эй правительствын ба нүхэр Сталинай өөрынь үдэр бүриин туһаламжын ашаар амжалтатайгаар дүүргэгдээ, тиихэдэ түсэбэй шухала даалгабаринууд нилээд үлүүлэн дүүргэгдээ», — гэжэ РСФСР-эй Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин ба статистическэ управлениин мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Советскэ патриотизмын үзэл бодолоор нэбтэрһэн манай республикын ажалшад болбол дайнай хойто тээхи табанжэл соо социалистическэ экономико ба культураяа улам хүгжөөгөө. Үнгэрһэн табанжэл соо республикын промышленностиие ба хүдөө ажахые хүгжөөхэ, колхозуудай ниитын ажахые бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ амжалтанууд туйлагдаа. «Металлоширпотреб» заводой коллектив табанжэлэйнгээ түсэбые үшөө 1949 ондо, республика соогоо эгээл түрүүлжэ, дүүргэһэн байна. Республикын томо томо предприятинууд — Ленинэй орденто паровозо-вагонно завод, мяха-консервын комбинат, Галуута-Нуурай рудоуправлени, механизированнэ шэлэй завод, сэмбын фабрика ба бусад олон предприятинууд табанжэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Дайнай хойто тээхи үедэ манай ороной хүгжэлтэ хадаа ажахын капиталистическэ системэдэ орходоо ажахын социалистическэ системын булюу һайн байһые эли тодоор дахин гэршэлнэ.

Советскэ арад большевигүүдэй партиин ударидалгаар ябажа, Эхэ оронойнгоо аша туһада хэһэн зохёон байгуулха ажалайнгаа үрэ дүнгүүдээр омогорхохо ёһоорою омогорхоно. Зүгөөр, советскэ хүнүүд туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амардаггүй. Тэдэнэр Эхэ оронойнгоо улам һалбаран хүгжэхын түлөө бүри эршэмтэйгээр тэмсэнэ. 1951 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ тухайдаа нүхэр Сталинда эльгээһэн бэшэг соогоо Москвагай ажалшадай абаһан уялганууд энээниие эли тодоор гэршэлэн харуулна. «Абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэлгэ хадаа манай советскэ гүрэнэй хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ шэнэ оруулалта болохо байна гэжэ бидэнэр һайса мэдэнэбди. Москвагай ба Московско областиин ажалшад социалистическэ Эхэ оронойнгоо үмэнэхи өөрынгөө патриотическа уялгые дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа үгэхэ ба коммунистическэ общество байгуулагшадай түрүү зэргэдэ саашадаашье ябаха байна», — гэжэ нүхэр Сталинда эльгээһэн бэшэг соогоо москвагайхид бэшэнэ. Эдэ үгэнүүдынь коммунистическэ байгуулалтын түсэбүүдые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэжэ байгаа бүхы советскэ хүнүүдэй һанал бодолые мэдүүлнэ.

Манай республикын колхознигууд ниитынгээ малажалые улам хүгжөөхын түлөө, колхозуудаа улам бэхижүүлхын түлөө оролдоно. Ниитын малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл абаха, таряа хуряалгаяа бэлэдхэл түгэсөөр угтаха ябадал хадаа республикын колхознигуудай, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй патриотическа хэрэг болоно. Энэ хэрэгээ бэелүүлхын түлөө тэмсэхэдээ тэдэнэр республикынгаа улам һалбаран бадархын түлөө, ажабайдалайнгаа улам һайжархын түлөө тэмсэнэ гээшэ.

Советскэ гүрэнэй туйлаһан угаа ехэ амжалтанууд бүхы советскэ хүнүүдые баясуулан, ажалай шэнэ илалтануудта зоригжуулна, мүн капиталистическэ богоолшолгодо эсэргүү тэмсэлдэнь бүхы дэлхэйн ажалшадай зоригые бадаруулна. Советскэ арад хадаа эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлшэдэй түрүү зэргэдэ ябана. Волга, Днепр дээрэ, Дон ба Аму-Дарья дээрэ коммунизмын агуу ехэ барилгануудые байгуулна. Эб найрамдалда дуратай Советскэ Союзай политикые бүхы түрүү хүн түрэлтэн эдэбхитэйгээр дэмжэнэ.

Ленин—Сталинай партиие тойрон нигтаар жагсаһан советскэ арад шэн зоригто ажалаараа социалистическэ Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалыень улам бэхижүүлэн, коммунистическэ обществые амжалтатайгаар байгуулжа байна. Энэ нангин хэрэгтэнь зориг бадаруулагша советскэ патриотизм туһална.

И. В. Сталинай Зохёолнуудай 13-дахи том латыш хэлэн дээрэ хэблэгдэбэ

РИГА. (ТАСС). Һаяхан Латвиин гүрэнэй хэблэл И. В. Сталинай Зохёолнуудай 13-дахи томые латыш хэлэн дээрэ оршуулжа гаргаба. ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи Маркс—Энгельс—Ленинэй институдай филиал—Латвиин КП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи партиин түүхын институт оршуулга хэһэн байна.

Правительственна дээдэ шагналда хүртэбэ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1951 оной июлиин 2-ой Указаар Бурят-Монголой АССР-эй загаһанай промышленностьда олон жэлдэ эрхим һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнгөө түлөө Нижне-Ангарска загаһанай комбинадай бригадир **Бочалгин** Николай Герасимович **Ленинэй орденоор** шагнагдаа.

Усть-Баргажанай загаһанай комбинадай бригадир **Богатых** Петр Васильевич, Нижне-Ангарска загаһанай комбинадай флодой начальник **Лазырин** Михаил Сергеевич, Нижне-Ангарска загаһанай комбинадай загаһашан **Шестаков** Григорий Яковлевич гэгшэд **Ажалай Улаан Тугай ордендо** хүртэбэ.

«Ажалай шэн габьяагай түлөө» медаляар — 4 хүн, **«Ажалдаа шалгарһанай түлөө»** медаляар 4 хүн шагнагдаа.

КОЛХОЗНИК БҮХЭН НОРМОЁО ДҮҮРГЭХЭ ЁҺОТОЙ

Машинистнууд, барандаа мүрысэе!

Колхозно ниитын адуу малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха эгээн харюусалгатай үе ябажа байна. Ажахын-политическэ энэ шухала кампаниие амжалтатайгаар үнгэргэлгэдэ хүдөө ажахын механизаторнууд угаа ехэ үүргэ дүүргэхэ. Тэдэнэр болбол малдаа бардам хүрэхэ тэжээл бэлдэхэ хэрэгтэнь колхозуудта бүхы хүсөөрөө туһалха зорилготой.

Самоходно ба тракторна сенокосилкануудай машинистнуудта хандаһан Кяхтын МТС-эй самоходно сенокосилкын машинист нүхэр Паньковой уряае халуунаар дэмжэнэб. Тиихэ зуураа, самоходно сенокосилкаараа 30 гектарай орондо үдэр бүри 45 гектар, сезон соо 1200 гектар сабшаха гэһэн уялга абаад, июлиин 17-һоо Үдын сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой сабшалан дээрэ хүдэлмэрилжэ эхилбэб. Тиин түрүүшын 2 часай турша соо 10 га сабшуулааб.

Хэрбээ туһалагшатай байгаа һаа, тэрэшэлэн машинымни хюрөөнүүдэй точилдаглажа, бэлэн болгогдоод байдаг һаань, би 60 гектар хүрэтэр сабшажа шадаха һэм. МТС-эй дирекци горючяар, түрхихэ тоһодохо материалаар, запасной частьнуудаар бидэниие саг соогоо хангаха зэргэтэй. Механизаторнуудта ажабайдалай культурна һайн услови байгуулха гээшэ тэдээнэй ажалай бүтээсэдэ бага бэшээр нүлөөлхэ байна.

Үбһэ хуряалгын кампаниие түргэнөөр үнгэргэхын түлөө, ургэлжэдөө таряа хуряалгын эхилтэр үбһэ сабшалгын түсэбые дүүргэхын ба адуу малаа тэжээлээр хангалгадань колхозуудта туһалхын түлөө мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсохыень аймагайнгаа самоходно, тракторна ба морин сенокосилкануудай бүхы машинистнуудые, гар хажууршадые уряалнаб.

Даниил Машанов, Хориин аймагай Үдын МТС-эй самоходно сенокосилкын машинист.

Тэжээл бэлэдхэлэй темпые түргэдхэхэ

Партиин обкомой IV пленумэй шиидхэбэри бэелүүлэн, Кударын аймагай түрүү колхозууд энэ жэлдэ сабшалангаа һайжаруулһанай ашаар үбһэ ногоо һайнаар ургуулаа. Уһалагдаһан ба шэбхэжүүлэгдэһэн участогууд илангаяа һайн ургасатай. Ждановай, Маленковой нэрэмжэтэ, «Комбайн», «Баян булаг» ба бусад колхозуудай сабшалангай ургаса ехэ һайн. Тиимэһээ ниитын малажалда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ бүхы арга боломжонууд аймагай колхозуудта бии. Сабшалангай газарһаа гадна, мүн хада, майла, хаялга газарые сабшажа ехэ үбһэ абахаар байна.

Июлиин эхеэр аймагай колхозууд үбһэ хуряалгада жэгдэрэн ороо. Үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие түрүү колхозууд муу бэшээр эмхидхээ. Тэжээл бэлэдхэлэй бригаданууд үбһэ хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Жэшээнь, Ждановай, Сталинай, Маленковой, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудай тэжээл бэлэдхэлэй бригадануудта 25—40 хүнүүд хүдэлмэрилжэ ябана. Калининай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Худаков), Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Бурдуковский) эртын силос дараха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Гэхэтэй хамта, энэ аймагта тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри үшөөл ехэнүүд дутагдалнуудтай байна. Эндэ набшаһата тэжээл бэлэдхэлгын түсэб таһалдуулагдаа. Энэ юун дээрэһээ тохёолдооб гэхэдэ, аймагай хүтэлбэрилэгшэд энэ хүдэлмэри тоодоггүй колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө, партийна организацинуудай секретарьнарһаа шанга эрилтэ хээгүй, тэдэндэ хэмжээ абахын орондо, аргадажа байха юм.

Тэрэшэлэн эртын силос даралга эндэ аргагүй муугаар эмхидхэгдээ. Жэшээнь, «Путь социализма», «Красное знамя» колхозуудай түрүүлэгшэнэр Игумнов, Алексеев гэгшэд иимэ үнэтэй шэмэтэ тэжээл болохо силос даралгые тоодоггүй. Тиимэһээ тэндэ нэгэшье тонно силос дарагдаагүй байна. Тиихэдэ «Баян булаг», Чапаевай, Кагановичын нэрэмжэтэ, «Заря», Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозууд набшаһата тэжээл бүри бэлдээгүй. Эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд Бадмаев, Москвитин, Цыбиков, Хлебников ба Коротков гэгшэд набшаһата тэжээл бэлэдхэлгые дэмы хэрэг гэжэ тоолоод, юушье хээгүй байшоо. Иигэжэ республикын Министрнүүдэй Соведэй ба партиин обкомой тогтоолые бэелүүлдэггүй түрүүлэгшэнэртэ хатуу хэмжээ абадаггүй аймагай хүтэлбэрилэгшэд зэмэтэй байна.

Тэрэшэлэн үбһэ хуряалгын хүдэлмэри түрүүшын үдэрһөө эхилээд хангалтагүйгөөр ябажа байна. Июлиин 1-дэ аймагай олонхи колхозууд үбһэ хуряалгын хүдэлмэриин түсэб табяагүй байһан юм. Үбһэшэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдээгүй. Тиихэдэ олохон колхозуудай партийна организацинууд үбһэшэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ороймдоо ябуулнагүй. Жэшээнь, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци (секретариинь нүхэр А. Цыбиков) үбһэшэдэй дунда социалистическэ мүрысөөшье эмхидхээгүй. Тус колхоздо тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриин юрэнхыдөө муугаар ябуулагдажа байһанай нэгэ шалтагаан энэ болоно.

Тиихэдэ тус аймагай машинно-тракторна станцинууд тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ мүртэйгөөр хабааданагүй гэжэ сэхэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Хамнигадайн ба Ехэ-Кударын МТС-үүд тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ хабаадуулхаар механизмтай байһан аад, юушье хээдүй байһаар. Эдэ станцинуудай директорнууд Воробьев, Дмитриев гэгшэд энэ жэлдэ тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ ехэ үүргэ дүүргэхэ байһанаа үшөөл хүсэд ойлгоодүй байна. Тиимэһээ үбһэ хуряалгада ябаха машина ба зэр зэмсэгүүдээ мүртэйгөөр заһабарилаагүй. Хамнигадайн МТС-эй Буденнын нэрэмжэтэ колхоздо силосорезкэ абаашаһаниинь хоёр үдэр соо хүдэлмэрилөөд, эбдэршэһэн байха юм.

Кударын аймагай колхозууд бүхы арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэжэ, энэ жэлдэ адуу малдаа элбэг хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ уялгатай.

В. Мададаев, Б. Будаев.

Түрүүшын һүринүүд

Баргажанай аймагай түрүү колхозууд үбһэ хуряалгые ургэнөөр ябуулжа байна. Уланай, Телятниково-Уринска ба Баргажанай сельсоведүүдэй колхозууд 2 мянга шахуу центнер үбһэ һүрилһэн байна.

Үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ тэжээл бэлэдхэлэй бригада ехэ хүдэлмэри хэнэ. Сүвөөгэй сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Колодиной хүтэлбэрилдэг тэжээл бэлэдхэлэй бригада үдэр бүриингөө даалгабари үлүүлэн дүүргэнэ. Бригадын гэшүүд комсомолецууд П. Плеханова, П. Белькова ба бусад ажалайнгаа нормо хододоо дүүргэнэ.

А. Бадмаев.

Эмхитэй ажал

Байкало-Кударын аймагай колхозууд мүнөө жэл тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри һураггүй эртэ эхилээд, эмхитэй гуримтайгаар ябуулжа байна.

Энэ жэлдэ набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ ба эртын силос даралгада аймагай колхозууд тусгаар анхаралаа хандуулһан байна. Колхоз бүхэнэй тэжээлэй балансын 20—30 процентнь иимэ тэжээлнүүд байха юм. Аймагай олонхи колхозууд набшаһата тэжээл бэлэдхэлгын түсэб дүүргэбэшье, мүнөө темпээ багашье һуладхангүй, энэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлһээр.

Красноярска сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Т. Сычев) тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри эхилхэһээ хойшо эршэмтэйгээр ябуулна. Эндэхи колхознигууд таряа хуряалгын эхилтэр үбһэ хуряалгые сүм дүүргэхээр бүхы хүдэлмэреэ эмхидхээд, шамдуу шударгыгаар ажаллажа байна. Энэ жэлдэ 850 центнер силосэй багтаха типовой силоснэ башни баряад, 1000 центнерэй багтаха үшөө нэгэ башни мүнөө эдэнэр бариһан байха юм. Һайнаар ханалһан нүхэнүүд болон траншейнүүдтэ мүнөө 300 гаран центнер эртын силос дарагдаа.

Энэ жэл тус колхозой сабшалангай ургаса жэгдэ һайн юм. Бүхы талмай дээрэнь дунда зэргэдээ 15—16 центнер үбһэн абтахань лабтай. Иимэ һайн ургасые хаһа саг соонь хуряажа абахын тула энэ колхоз үбһэ сабшалгые эршэмтэйгээр ябуулна. 170 колхознигууд мүнөө үбһэ хуряалгада ябана, тэдэнэй 100 хүн гар хажуураар сабшана. Гадна 13 сенокосилканууд, 6 морин тармуурнууд ябуулагдана. Волокуша, аса, тармуур, алха, дүшэ, точила гэхэ мэтын хэрэгсэлнүүд элбэг хүрэхөөр түхеэрэгдэнхэй.

Бригада бүхэндэ үдэрэй ба сезоной даалгабаринууд үгтэнхэй. Бригада бүхэниие правлениин гэшүүн хүтэлбэрилдэг. Тиихэдэ үбһэ хуряалга дээрэ агитационно-ниитын хүдэлмэри һайнаар табигданхай. 20 агитаторнууд эдэ бригаданuудта ябаха зуураа, колхознигуудай дунда хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, «дайшалхы хуудаһа» гаргадаг байна. Мүрысөөндэ илагшадта барюулхын тула колхозой правлениин ба партийна организациин дамжуулгын Улаан тугууд бии болгогдонхой. Энэ колхозой үбһэшэдэй дунда нормоёо дүүргэдэггүй хүнүүд үгы. Сенокосилкын машинистнууд Иван Жилин, Григорий Орлов, Иван Мещенин гэгшэд 4 гектар газар сабшаха нормотой аад, үдэр бүхэндэ 5—6 гектар хүрэтэр сабшана. Июлиин 15-най байдалаар тус колхоз 510 гектар газар сабшаад, 1000 гаран центнер сомоод, бэшыень хуряажа, соможо байна. Үшөө 30 гаран центнер витаминна үбһэ бэлэдхэһэн байна.

Тэрэшэлэн Маленковой нэрэмжэтэ томодхогдоһон артель, Инкинскэ сельсоведэй «Байкал», «2-я пятилетка» колхозууд мүн эмхитэй гуримтайгаар тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулжа байна. Июлиин 15-най байдалаар эдэ колхозууд набшаһата тэжээл бэлэдхэлгын ба эртын силос даралгын түсэб сүм дүүргээд, сабшалангайнгаа газарай 20—25 процентые сабшаад, хуряажа байна.

Н. Попков.

Машинист Григорьевой хүдэлмэриин дүршэл тухай

Зэдын аймагай Буденнын нэрэмжэтэ колхозой сенокосилкын машинист Константин Григорьев хадаа 1950 оной үбһэ сабшалгын сезон соо аймагай машинистнуудай мүрысөө үүсхээ һэн. Нүхэр Григорьев абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэжэ, сезон соо 350 гектар сабшаһан байгаа.

Мүнөө жэл нүхэр Григорьев часай графигаар хүдэлмэрилжэ, сезон соо 350 гектарһаа доошо бэшые сабшаха уялга абаад, социалистическэ мүрысөө дахяад үүсхэбэ.

Машинист Григорьев тусгаар һайн условидо ажалладаг бэшэ юм. Гэбэшье, тэрэ бултанһаа һайн показатель туйлаа. Энэ машинистын дүй дүршэлые машинист бүхэн хэрэглэжэ болохо юм.

Нүхэр Григорьев түбхын түрүүн хүдэлмэриин үдэрые зүбөөр хубаарилдаг. Үнгэрэгшэ жэл тэрэ хүдэлмэриин үдэрые иигэжэ хубаарилаа һэн: үглөөнэй 5 часһаа 12 болотор сабшаад, нэгэ час соо морёо һэлгэдэг ба машинаяа тоһододог, заһабарилдаг байгаа, тиигээд харанхы болотор хүдэлмэрилдэг һэн. Иигэжэ хүдэлмэрилхэдөө нүхэр Григорьев үдэр бүхэндэ 10 гектар хүрэтэр сабшадаг байгаа.

Нүхэр Григорьев энэ жэлдэ хүдэлмэриин үдэрые нэгэ бага ондоогоор хубаарилһан байна. Үглөөнэй 5 часһаа 9 болотор хүдэлмэрилөөд, 1 час амарна. Энэ забһар соо өөрөө машинаяа тоһодоно, хюрөөгөө хурсадхана, машинадаа бага зэргын заһабари хэнэ, тиихэ зуурань моридынь эдеэлнэ, амарна. Тиигээд 10 часһаа 14 болотор дахин сабшаад, 2 часай забһар хэнэ. Энэ забһар соо морёо һэлгэнэ, хюрөөгөө һэлгэнэ, мүн бусад заһабаринуудые хээд, үдэшын харанхы болотор хүдэлмэрилнэ.

Иигэжэ хүдэлмэрилхэдэнь хоёр халаанайнь морид тэнсүү ажаллахадаа ехээр эсэдэггүй байна. Мүн өөртэншье хүнгэн. Иигэжэ ажаллахадаа нүхэр Григорьев 10 гектарые үдэр соогоо хүнгэнөөр сабшадаг болоо. «11—12 гектар хүрэтэр сабшаха аргатай болооб. Энээниие заабол туйлахаб» гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын тула машинын отолдог аппарадые зүбөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй гэжэ Григорьевой дүй дүршэл харуулна. Мүн ута аад, үргэн загонуудые татахада, ажалай бүтээсэ дээшэлдэг. Эдэ бүгэдые машинист бүхэн хараадаа абаха ёһотой.

Машинист Григорьев үлүү хюрөө ба шатуун хоёрые хажуудаа абажа ябадаг. Юуб гэхэдэ, эдэ частьнууд түргэнөөр эбдэрдэг байна. Сабшажа ябахадаа машинаяа нарин нигтаар хаража ябаха гээшэ машинист бүхэнэй эгээл түрүүшын уялга гэжэ тэрэ тоолодог. Бага зэргын заһабарилгые ба тоһодолгые нүхэр Григорьев өөрөө хүдэлмэриингөө газар дээрэ хэдэг юм.

Элбэг үбһэ абахын тула һайн шанартайгаар сабшаха хэрэгтэй. Нүхэр Григорьев хүдэлмэриин шанартань ехэ анхаралаа хандуулжа, шадаал һаа доогуур сабшадаг байха юм.

Машинистнуудай үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллахын тула колхозой правлени ехэ анхаралаа табиха ёһотой. Машиные һайнаар заһабарилха, тэдэниие запасной частяар хангаха, хүрэхэ тооной хүнүүдые сабшалан дээрэ гаргаха, мори манаха колхознигые томилхо гэхэ мэтын эрилтэнүүдые нүхэр Григорьев колхозой правлениин урда табиһан байна. Абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхэб гэжэ нүхэр Григорьев хөөрэнэ.

М. Нимаев.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ коммунистнуудай үүргые улам дээшэлүүлхэ

Һаяхан ВКП(б)-гэй Зэдын айком өөрынгөө бюрогой заседани дээрэ тэжээл бэлэдхэлэй ба малай байра барилгын аймаг дотор ямараар ябуулагдажа байһан тухай асуудал зүбшэн хэлсэжэ, тэжээл бэлэдхэлгые улам түргэдхэхэ, малай байра барилгые болзор соонь бүтээхэ хэмжээнүүдые хараалһан дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаа.

Партиин айкомой бюрогой тус шиидхэбэриие олонхи партийна эхин организацинууд суглаануудаа дээрээ зүбшэн хэлсэжэ, энээниие хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ хэмжээнүүдые өөр өөрынгөө арга боломжонуудтай тааралдуулан хараалһан байна.

Цагаан-Усанай сельсоведэй Дзержинскиин нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин парторганизаци колхозой эдэбхитэдэй хабаадалгатайгаар партийна нээмэл суглаа үнгэргэжэ, тэндэ ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой дээрэ дурсагдагша шиидхэбэриие зүбшэн хэлсэбэ. Адуу малдаа гүйсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхын тула бүхы колхознигуудые элсүүлхэ гэжэ тус суглаан тогтооһон байна.

Энэ тогтоолоо бэелүүлхын зорилгоор партийна организаци колхознигуудай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулна. Ниитынгээ малда гүйсэд хүрэхэ эрхим шанартай тэжээл саг болзор соонь бэлэдхэхын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоогүй нэгэшье колхозник эндэ байхагүй юм.

Колхозой правлени ба партийна организаци хадаа бригада, фермэ, колхозник бүхэндэ үдэр бүриин даалгабари үгөөд, тэрэнэй дүүргэлтые хододоо шалгажа байдаг.

Мүнөө тэжээл бэлэдхэл дээрэ Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхоздо 3 бригаданууд хүдэлмэрилнэ. Тэндэ хамтадаа 120 колхознигууд ажаллана. Коммунист нүхэр Гусевай хүтэлбэрилдэг тэжээл бэлэдхэлгын саг үргэлжын бригада өөрынгөө үдэр бүхэнэй даалгабариие хододоо дүүргэдэг ба үлүүлэн дүүргэдэг байха юм. Эдэ бригадануудта ажалай эмхидхэл ба жаяг заршам жэшээтэ һайнаар табигданхай. Тус колхоз мүнөө 4860 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхээд, түсэбөө 120 процент дүүргээд байна.

Мүн набшаһата тэжээл бэлэдхэлгээр ба үбһэ сабшалгаар «Красный партизан» колхоз муу бэшэ амжалтануудые туйлана.

Гэбэшье, Сталинай нэрэмжэтэ (Боргой), Калининай, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» ба бусад зарим колхозуудай түрүүлэгшэнэр болон партийна организацинуудай секретарьнууд тус колхозуудта тэжээл бэлэдхэлгын графигые дүүргэхэ, ажалай эмхидхэлэй ба бүтээсын муу байһаниие усадхахын түлөө ямаршье хэмжээ абадаггүй байха юм. Мүн эндэ ажалай жаяг заршам тухай асуудал колхознигуудай хамтын суглаан гү, али партийна суглаан дээрэ огто табигдадаггүй, адуу малдаа гүйсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ бүхы колхознигууд элсүүлэгдэдэггүй байна. Гадна, «үбэлдөө адуу малнай бэлшээд лэ ондо ороно бээз, үбһэ ехээр сабшаһанай хэрэггүй» гэһэн хуушанай гээгдэнги һаналһаа эндэхи зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд огтолон үшөө арсаагүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. ВКП(б)-гэй обкомой IV пленумэй энэ гээгдэнги һаналые эрид буруушааһан байбашье, эндэхи зарим колхозуудай партийна эхин организацинууд энээниие үндэһөөрнь усадхажа шадаагүй байха юм.

Тэжээл бэлэдхэлгые һайнаар эмхидхэжэ шадаагүй, агитационно-ниитын хүдэлмэриие муугаар ябуулһан дээрэһээ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Цыбикжаповта партиин Зэдын айком шанга зэмэ үгэһэн байна.

Адуу малдаа тэжээл бэлэдхэлгые шухала дээрэ тоодоггүй ябадалтай эрид тэмсэхэһээ гадна, колхозуудай партийна организацинууд ниитынгээ малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулгын угаа ехэ удхашанартай байһаниие бүхы колхознигуудта гүнзэгыгөөр ойлгуулха, энэ хүдэлмэридэ тэдэниие элсүүлхэ зэргэтэй.

И. Петров, ВПК(б)-гэй обкомой инструктор.

Депутадуудай түрүү ажал

Мухаршэбэрэй аймагай Харашэбэрэй сельсоведэй сессинүүд дээрэ ажахын ба культурын шухала асуудалнууд саг үргэлжэ зүбшэн хэлсэгдэдэг байха юм.

Сельсоведэй депутадууд ба эдэбхитэд колхознигуудай дунда агитационно-ниитын ехэ хүдэлмэри ябуулхаһаа гадна, өөһэдөө эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулна. «Победа» гэжэ томодхогдоһон колхозой жиирэй колхозница, тус сельсоведэй депутат Вера Николаевна Янькова энэ жэлэй түрүүшын хахад соо 300 гаран ажалта үдэр олоо. Мүнөө депутат Янькова үбһэ сабшалга дээрэ ажаллана. Тиихэ зуураа, Вера Николаевна үдэрэйнгөө нормые 150—170 процент дүүргэнэ.

Мүн энэ сельсоведэй хүдөө ажахын саг үргэлжын комиссиие хүтэлбэрилдэг депутат А. Ворфоломеев угаа ехэ ниитэ-эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулхаһаа гадна, ажалай түрүүшүүлэй зэргэдэ оролсоно. Тэрэ хадаа колхозойнгоо ветфельдшерээр хүдэлмэрилдэг юм. Байгша оной 6 һарын туршада нүхэр Ворфоломеев 370 ажалта үдэр олоһон байна.

Депутат Василий Григорьевич Поповой хүтэлбэрилдэг тракторна бригада хабарай тарилгые һайн шанартайгаар богонихон болзор соо үнгэргэһэн байгаа. Тус бригада бүхы комбайнуудаа ба тракторнуудаа эрхимээр заһабарилжа дүүргээд, мүнөө таряа хуряалгада гүйсэд бэлэн болонхой.

Депутадууд Валентина Петровна Звягина, Анастасия Петровна Потапова гэгшэд ниитэ-политическэ горьтойхон хүдэлмэри ябуулна. Харашэбэрэй долоонжэлэй һургуулиин багшанар нүхэд Звягина ба Потапова гэгшэд агитаторнуудаар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр хадаа парти ба советскэ правительствын шухала тогтоолнууд тухайда, Советскэ Союзай гадаадын ба дотоодын байдал тухайда хөөрэлдөөнүүдые колхознигуудай дунда хододоо үнгэргэдэг байха юм.

Мүн энэ сельсоведэй эдэбхитэд колхозой һаалишад Раиса Иванова, Варвара Петрякова, Евдокия Алушкина ба бусад түрүү ажалаараа суурхадаг юм.

Н. Цыбенов.

Нютагай Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй семинар

Ажалшадай депутадуудай Хоринии аймагай Соведэй гүйсэдком сомоной ба сельскэ Соведүүдэй түрүүлэгшэнэрэй болон секретарьнуудай 3 үдэрэй семинар һаяхан үнгэргэбэ.

Тус семинар дээрэ «Илаһан социализмын Конституци—СССР-эй үндэһэн хуули», «Хүдөө ажахын артелиин Устав—колхозой ажабайдалай үндэһэн хуули» гэһэн темэнүүдээр, сомоной болон сельскэ Соведүүдэй хүдэлмэриин шухала асуудалнуудаар лекцинүүд ба элидхэлнүүд хэлэгдэһэн байна.

Тус лекцинүүдые болон элидхэлнүүдые аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Харламов, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагые даагша нүхэр Афанасьев, аймгүйсэдкомой ара[illegible]й гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр Паймаков, ВКП(б)-гэй айкомой партийна кабинедые даагша нүхэр Гымпылова ба бусад хэлээ.

Удаань сомоной ба сельскэ Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгэһэн байна.

Б. Намжилон.

Агитаторнуудай зүблөөн

Хэжэнгын аймагай центр дээрэ агитаторнуудай зүблөөн боложо, тэндэ ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Б. Содномов агитаторнуудай саашадаа хэхэ хүдэлмэри тухай асуудалаар элидхэл хэбэ.

Элидхэл тушаа олон агитаторнууд үгэ хэлээ. Тэдэнэр өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл ба дутуу дунданууд тухай тогтон хэлсэбэд.

Агитаторнууд болбол ургаса хуряалгын үедэ хэхэ хүдэлмэреэ хараалһан байна.

А Жамбалдоржиев.

СОЛОТО МАШИНИСТ

Зүүн-Сибириин түмэр замай солото машинист Семён Дмитриевич Асеевые түмэрзамшад «миллионер» гэжэ нэрэлдэг юм.

Семён Дмитриевич транспорт дээрэ 50 жэлдэ хүдэлмэрилжэ байна. Тиигээд 40 жэл соо хүсэтэ паровозые жолоодожо ябана. Комсомольско заводой бүтээһэн «СУ 205—91» паровоз нүхэр Асеевэй тушаажа абаһанһаа хойшо аяар 15 жэл үнгэрөө.

Энэ үе соо нүхэр Асеев Забайкальеын шэмэрүүн условидо өөрынгөө паровозые капитальна заһабаригүйгөөр барижа, тэрэнэйнгээ гүйлгые 1.700.000 километртэ хүргөө. Энэ хадаа дэлхэйн бүмбэрсэгые 46 гаран дахин тойроһонтой адли болоно.

15 жэлэй турша дотор тэрэнэй паровоз 4 дунда, подъёмочно 11 заһабаринуудта ороо. Тиихэ зуураа, капитальна 4, дунда 4, подъёмочно 2 заһабаринуудһаа арбилагдаа. Гадна, энэ паровозоор ехэхэн хэмжээнэй түлишэ ба түрхихэ материал, запасной частьнууд арбилагдаа. Иигэжэ, нүхэр Асеев 1,5 шахуу миллион түхэриг гүрэнэй зөөри арбилһан, бүхы заһабаринуудай хоорондо паровозой гүйлгые ехээр дээшэлүүлжэ шадаһан байна.

Семён Дмитриевичын энэ туйлалтын методые бүхы оронаймнай паровозуудые жолоодогшод халан абана. Пассажирска паровозуудые жолоододог Улан-Удын депогой машинист бүхэн капитальна заһабаригүйгөөр миллион үлүүтэй километртэ паровозуудаа гүйлгөөд байна.

Бурят-Монголой солото машинист Семён Дмитриевич Асеев шэн зоригтойгоор ажаллаһанайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй тэмдэг» гэжэ 2 орденоор ба энэ жэлдэ Ленинэй орденоор шагнагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гурбан орденто, ахалагша машинист нүхэр С. Д. Асеев өөрынгөө паровозой бүүдхэ соо байна.

М. Минеев.

Бурлаковай метод халан абаха

Москва-Волга каналай пароходствын «Иосиф Сталин» гэжэ пароходой механик нүхэр Бурлаков гэгшэ судноя заводской заһабаригүйгөөр хэдэн навигацида ябуулха гэһэн шэнэ үүсхэл бүри 1949 ондо гаргаһан юм. Энэ новаторай үүсхэл мүнөө бүгэдэ уһанзамшадай хүдэлөөн болоожо, хэдэн миллион түхэригэй гүрэнэй мүнгэн арбилагдаа.

Пароходой механизмуудта тон гамтайгаар, социалистическэ ёһоор хандан, тэрэнэй хүсые дүүрэнээр ашагладаг пароходуудай командануд орон соомнай олошороо. Иимэһээ нүхэр Бурлаков 1950 ондо Сталинска шангай лауреат болоо һэн.

Энэ патриотическа үүсхэлые Байкал далай дээрэ загаһа барилгада ябадаг Усть-Баргажанай комбинадай «Быстрый» (мотористонь нүхэр Мартынов) гэжэ пароходой командынхид дэмжэн абаа.

Зүгөөр, иимэ һайшаалта хэрэгые бэшэ пароходуудай командынхид хайхарнагүй.

Тиимэһээ профсоюзай обком болбол энэ патриотическа үүсхэлые бүгэдын шадабари болгохын тула пароходуудай командануудта бодото туһаламжа үзүүлхыень өөһэдынгөө инструкторнуудые эльгээбэ.

С. Собенников.

Кэгэ губшалгаар 2388 пүүд загаһа бариба

Нүхэр Вантеевэй хүтэлбэрилдэг загаһа барилгын гословын ба нүхэр Хамуевай хүтэлбэрилдэг Ленинэй нэрэмжэтэ загаһанай ажалтай колхозой (Нижне-Ангарскын загаһанай завод) бригадынхид горьтойхон амжалтануудые туйлаба. Тэдэнэр Байкал далайн зүүн-хойто углууда загаһанай олоор суглараһаниие саг соонь мэдэжэ, загаһа баридаг зэр зэмсэгүүдээ һайн бэлэдхээд, губшуураа нэгэ дахин хаяхадаа 2388 пүүд загаһа бариһан байна.

Нэгэ губшалгаар эды шэнээн загаһа бариһан ябадал тус аймагта һүүлэй табан жэл соо үзэгдөөгүй юм. Тиихэдэ, нүхэр Латкинай хүтэлбэрилдэг бригадынхид һүүлэй хоёр недели соо 1000 пүүд загаһа барижа, хоёрдохи кварталайнгаа түсэбые 222 процент дүүргээ.

Тэрэшэлэн Калининай нэрэмжэтэ эвенкийскэ колхозойхид хоёрдохи кварталай түсэбые хоёр дахин үлүүлэн дүүргэжэ, бариһан загаһанайнгаа сэнһээ гадна, арбаад мянган түхэригэй мүнгэн шанда хүртэхэ эрхэтэй болонхой. Мүнөө загаһашадай дунда социалистическэ мүрысөөн үдэр бүри үргэдэжэ байна.

М. Смоляков.

Большевистскэ партиин ба советскэ гүрэнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагша

(Ф. Э. Дзержинскиин наһа бараһаар 25 жэлэй ойдо)

Феликс Эдмундович Дзержинский 1877 оной сентябриин 11-дэ Литвада, математикын багша-поляк хүнэй бүлэдэ түрөө һэн. Тэрэ үедэ Россин арад зон нютагай помещигүүд, буржуанарай зэрлиг дарлалтаһаа гадна, хаанта хархис засагай дабхар мүлжэлгын хөөмэгшэ зүүжэ байгаа бэлэй. Хаанта засагта, тэрэнэй дарлалтада эсэргүү зэбүүрхэлэй дүлэн эдирхэн Дзержинскиин зүрхэндэ бүри эртэ носоо һэн. 17 наһатай гимназист байхадаа тэрэ социал-демократическа организацида орожо, уданшьегүй шударгы революционер-подпольщик болоһон байха юм.

Өөрынгөө революционно ажал-ябуулгын түрүүшын алхамуудһаа эхилээд, Феликс Эдмундович эрид шиидэнгеэр ба зоримгойгоор марксизмын тала баряа һэн. Тэрээнһээ хойшо бүхы наһандаа энэ харгыһаа гараагүй. Дзержинский болбол элитэ ехэ революционер мүн гэжэ хаанта засаг мэдэдэг ушарһаа, тэрэниие бүхы хаба шадалаараа мүрдэдэг һэн. 11 жэл соо гэхэ гү, али наһанайнгаа дүрбэнэй нэгэн хуби шахууе Дзержинский хадаа түрмэ, сүлэлгэ ба каторгын газарнуудта үнгэргөө бэлэй. Зүгөөр ямаршье хэһээлтэ, бэрхэшээлнүүд тэрэнэй шэн зоригые, революциин хэрэгэй илалтада бата этигэлыень мохоодхожо шадаагүй.

1905 оной революциин үедэ Ф. Э. Дзержинский Польшодо байха зуураа айхабтар ехэ революционно хүдэлмэри ябуулаа һэн. Гартаа буу бариад бодоһон хүдэлмэришэн ангиин хатуу шанга тэмсэлынь пролетарска хэрэгэй ерээдүйн илалта мүн гэжэ Дзержинский һайн мэдэдэг байгаа. Энэ хэрэгтэ өөрынгөө бүхы ами наһа, хүсэ шадалаа тэрэ хайрлангүй зорюулба.

Ородой түрүүшын революциин диилдэһэнэй һүүлээр Феликс Эдмундович тон ехэ подпольно партийна хүдэлмэри ябуулжа, ликвидаторнууд, отзовистнууд ба Троцкиин хорото муухай бүлэглэлнүүдтэ эсэргүү Ленин Сталин хоёрой хүтэлбэрилһэн тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

1912 оной сентябрьһаа Феликс Эдмундович Варшавын хаалтада, Орловско централда, Бутырска түрмэдэ хэдэн жэл зобоогдоо һэн. Тэрэниие 1917 оной февральска буржуазно-демократическа революци түрмэһөө мулта татан гаргаа бэлэй. Дүлэтэ большевик-ленинец байһан өөрынгөө бүхы хаба шадалые гаргажа, большевигүүдэй Московско комитедэй хүдэлмэридэ хабаадалсан, Ленин, Сталинай заабаринуудые хэрэг дээрэнь үнэн сэхээр бэелүүлэлсээ һэн.

1917 оной июль—августда болоһон партиин VI съезд дээрэ Феликс Эдмундович большевистскэ партиин Центральна Комитедэй составта һунгагдаһан байгаа. Тү[illegible] съездын һүүлээр Дзержинский Петроградта Октябрьска зэбсэгтэ восстаниие бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа һэн.

Нүхэр Сталин ба Свердловтэй хамта Дзержинский болбол зэбсэгтэ восстани хэхэ асуудалаар Ленинние дэмжэжэ, революциин хэрэгтэ урбагшад Каменев, Зиновьев, Троцкий гэгшэдтэ эсэргүү эрид тэмсэһэн байха юм.

Феликс Эдмундович хадаа зэбсэгтэ восстаниие хүтэлбэрилхэ талаар нүхэр Сталинай толгойлһон Партийна Центрын гэшүүн байгаа һэн. Ленин — Сталинай партиин үгэһэн даалгабаринуудые Октябрьска зэбсэгтэ восстаниин тон харюусалгатай участогуудта нүхэр Дзержинский шэн зоригтойгоор дүүргээ.

Контрреволюцитай, хонжоо наймаашадтай ба һүйдхэгшэдтэй тэмсэхэ Бүхэроссийска онсо комисси (ВЧК) 1917 оной декабрьда бии болгогдоо һэн. Тус комиссиин түрүүлэгшээр Феликс Эдмундовичые парти табяа бэлэй. Тэрэнэй үнэн шударгы хүтэлбэри доро тус комисси гражданска дайнай жэлнүүдтэ, мүн тэрэнэй һүүлээрхи амгалан байгуулалтын үедэшье контрреволюционно этэгээдүүдые эрид шууд элирүүлһэн ба усадхаһан байха юм.

Ф. Э. Дзержинский болбол контрреволюцитай тэмсэлдэ ба гадаадын дайсадһаа манай хилэнүүдые хамгаалгада шэн зориг ба баатаршалга харуулһан чекистнүүдэй алдарта арми хүмүүжүүлээ һэн.

Манай ороной транспортые, мүн бүхы арадаймнай ажахые һэргээн бодхоолгодо ба хүгжөөлгэдэ Ф. Э. Дзержинскиин аша габьяань туйлай ехэ юм. Зам харилсаанай наркомоор мүн һүүлээрнь Арадай Ажахын Дээдэ Соведэй түрүүлэгшээр хүдэлмэрилхэ зуураа, Феликс Эдмундович социализм байгуулха хэрэгтэ хүсэ шадалаа сүм зорюулһан юм.

Эхэ оронойнгоо дүлэтэ патриот, Ленин—Сталинай үнэн соратник Дзержинский арадай ба партиин бүхы дайсадта, троцкистско-зиновьевско-бухаринска урбагшадта эсэргүүсэн хайра гамгүйгөөр тэмсэдэг байгаа.

Феликс Эдмундович 1926 оной июлиин 20-до зүрхэеэ тэһэржэ, наһа бараа һэн. Тэрэнэй нүгшэһэнһөө хойшо үнгэрһэн 25 жэл соо советскэ арад түүхэтэ замаар ябажа гараа, манай орондо социализм байгуулагдаад, социализмһаа коммунизмда шата дамжан оролгын агуу ехэ зорилгонууд амжалтатайгаар шиидхэгдэжэ байна. Ф. Э. Дзержинскиин бүхы ами наһаяа, хүсэ шадалаа зорюулһан агуу ехэ хэрэг илан мандажа байна.

Крахмал үйлэдбэрилхэ түхеэрэлгэнүүд

БМАССР-эй эдеэ хоолой Министерство крахмал үйлэдбэрилэн гаргаха 3 комплект түхеэрэлгэнүүдые абаба. Эдэ түхеэрэлгэнүүд Үнэгэтэйн плодово-овощно заводто, Хонхолойн (Мухаршэбэр) ба Баргажанай аймпищекомбинадуудта үгтэнхэй.

Мүнөө тэдэ түхеэрэлгэнүүд тус предприятинуудта абаашагдаад тодхогдожо байха юм. Иимэ дээрэһээ крахмал үйлэдбэрилгэ нилээд үргэдхэгдэхэ байна.

ЗАГАҺА БАРИЛГЫН ШИИДХЭХЫ ҮЕ ЭХИЛЭЭ

☆ ☆

Н. МЕЩЕНИН, ВКП(б)-гэй Байкало-Кударын айкомой секретарь

☆ ☆

Байкал далайн урда эрьедэ оршодог манай аймагай загаһанай заводууд, комбинадууд болон колхозууд загаһа баридаг техникэ, зэр зэмсэгүүдээр, мэргэжэлтэй кадрнуудаар дүүрэн хангагданхай. Иимэһээ Эхэ орондоо ехэхэн хэмжээнэй загаһа жэл бүри барижа үгэхэ дүүрэн арга боломжотой. Гансахан һүүлэй табан жэл соо 21.800 пүүд загаһа түсэбһөө гадуур гүрэндэ тушаагдаа.

Аймагай загаһашад өөһэд хоорондоо социалистическэ мүрысөө үргэдхэжэ, ажалайнгаа бүтээсэ улам дээшэлүүлнэ. Жэлэй ба кварталай түсэб дүүргэдэггүй предприяти ба колхоз үсөөн. Дубининска загаһанай завод имагтал эрхим шанартай продукци бүтээн гаргадаг болоо.

Загаһа бариха табанжэлэйнгээ түсэбые гурбан жэл 11 һара соо дүүргэхэһээ гадна, 9900 пүүд загаһа түсэбһөө гадуур гүрэндөө тушааһан Маленковой нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой (түрүүлэгшэнь нүхэр А. Ф. Муравьёв) загаһашад социалистическэ мүрысөөндэ мүнөө түрүүлжэ ябана. Тус колхозой гэшүүд эрхим шанартай сиговэ үүлтэрэй загаһа тушаана. Энэ жэлэй түрүүшын хахадай түсэбые үлүүлэн, тэдэнэр хэдэн мянган пүүд загаһа түсэбһөө гадуур бариһан байна.

— Эдэ амжалтануудые хайшан гэжэ туйланабта?—гэжэ асуухада, хүн бүхэн үнэн сэхээр хүдэлмэрилжэ, социалистическэ мүрысөөндэ ороходоо абаһан дээшэлүүлэгдэһэн уялгаяа дүүргэхын түлөө эршэтэйгээр тэмсэдэг. Мүн хамаг хүдэлмэреэ наринаар зохёогдоһон түсэбэй ёһоор ябуулдагбди,—гэжэ колхознигууд харюусадаг юм.

Тэрээнһээ гадна, загаһа барилга дээрэ механизмын хүсэн дүүрэнээр ашаглагдана.

Парторганизациин агитаторнууд ба коммунистнууд бригада бүхэндэ зүбөөр хубаагдан табигдажа, загаһашадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана.

Коммунист нүхэр Пётр Березовскиин хүтэлбэрилдэг «Байкал» гэжэ колхозой загаһашад мүн лэ шэн зоригтойгоор ажалладаг юм. Эндэ загаһашадай ажал зүбөөр эмхидхэгдэнэ. Нүхэр Василий Печкин түрүүтэй колхозно коммунистнууд загаһашадай дунда политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулан, тэдэнэрые шэн зоригто ажалда зоригжуулна.

Загаһанай ажалтай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз, Ленинэй, Сталинай, Пушкинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельнууд загаһа бариха хахад жэлэйнгээ даалгабариие үлүүлэн дүүргэжэ, мүн лэ горьтой амжалта туйлаа.

Мүнөө загаһа барилгын шиидхэхы сезон эхилбэ. Тиимэһээ, энэ сезон соо бүри ехэ амжалтануудые туйлаха тэмсэл эхилээ. Молотовой нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Сахногой бригада, «Байкал» колхозой нүхэр Куперманай бригада моторто онгосоор губшуурнуудаа хаяна. Эдэ бригаданууд мүнөө июль һарынгаа түсэбые дүүргүүтэй болоо. Тэдэнэр нэгэ губшалгаар 540 гаран пүүд загаһа бариһан байха юм. Механизмын хүсые иигэжэ ашаглаһанай эсэстэ бригада бүхэнһөө 10—10 хүнние сүлөөлжэ, ойдоо хүдэлмэридэ табиха арга боломжо олдоо.

Тиибэшье, зарим түрүү заводуудай, колхозуудай ба бригадануудай дүй дүршэлые халан абадаггүй дээрэһээ, загаһа бариха түсэбөө дүүргэдэггүй коллективүүд бии. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Ермоев), «Путь Сталина» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Мосоров) загаһа бариха хахад жэлэйнгээ түсэбые дүүргээгүй.

Тус колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд загаһашадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри һулаар ябуулна. Загаһашадай ажал зүбөөр эмхидхэгдэнэгүй, бүлэгөөрөө ябадаг загаһа бэдэржэ барихын орондо, загаһанай өөрөө ерэхыень хүлеэжэ, һанаа амархан һууха ябадал эндэ үзэгдэнэ.

Ушар иимэһээ, Байкалгосрыбтрест болон Рыбколхозсоюзай хүтэлбэрилэгшэд гээгдэнги предприяти болон колхозуудай ажал-ябуулгые дары шэнжэлэн үзөөд, тэдэнэй ажалые эрид һайжаруулха уялгатай.

Түрүү дүршэлэй трибунэ

НИДОО ИИГЭЖЭ ХАРУУҺАЛДАГБДИ

дын аймагай „Красный партизан" колхозой хонишон Л. Галсановай хөөрөөнһөө

жэл соо ахалагша хони хүдэлмэрилжэ ябанаб. эндэ абаһан түлнүүдэ ба нидоо бүрин бүтэнөөр харуу 1949 ондо 100 эхэ со 150 хурьга абажа, түлжүү Иимэөр хүдэлмэрилһэ түлөө «Республикын эр хонишон» гэжэ хүндэтэ нэр хүртөөб. 1950 ондо 100 эхэ оо 160-һаа үсөөн бэшэ абажа уялга абаад, хэлэһэн хүрэжэ, уялгаа хүсэд дүүр

гэршэ үбэл хэзээ хэзээнэй түсгаар хүйтэн, саһа гатай үбэл болоо һэн. Тиимэ нь үбһэ тэжээл багатай һэм тиигэбэшье, даалгабарита хо һайнаар ондо оруулаад, 100 нидоо 164 хурьга абажа, бүтэнөөр түлжүүлээб.

ин һүрэгые зунай һайн сагта руулха гээшэ айхабтар шу хэрэг мүн. Тиимэһээ зунай гые зүбөөр эмхидхэхын хой оролдоо тон шухала. зунай үедэ һүрэг хонинноо хурьгатай хонидые ил группа болгоод, аминдань гагби. Жэжэхэн хурьгадаа гтань хүхүүлхын тулада эхэ байра шадараа адуул Хурьгадаа үдэр соогоо 3 хүхүүлээд, һүни эхэтэйнь даа һайн юм. Бэшэ хонидоо дүр эртэ, наранай гарахын тээ, илаһа батаганаанай га бэлшээхэдэ һайнаар гаг. Тиигээд үдын аагма аа болоходо үндэр, һэбшээтэй рта гү, али уһанда оруулхада Үдэшын һэрюун болоходо газарта садатарынь эдээлүү үдэшэлэн орой хоройдонь гагби. Иигэжэ хонидоо харан харанхы болотор адуулжа, соогоо 3—4 дахин уһалаг

шэрингээ газар 4—5 участок ожо хубаагаад, эдэ участо ээлжээ ээлжээгээр хони таргалагби. Нэгэ участок дэ 7—8 хоногто адуулаад, нүгөө участогтаа абаашагшаб. Иигэжэ 40 хоноһон хойноо түрүүшын участок бусажа ерэхэдэм, бэл рин ногоон дахин ургаад бай Иигэжэ адуулхада хонидни одоо хэнзэ ногоотой газарта ка, һайнаар таргалдаг.

ай ба намарай сагта хони һайтар таргалуулха гээшэ жэлгые амжалтатайгаар үн нэ шухала услови мүн. Һайн тэй тарган байһан хонидые зэй сагта һайнаар харууһа эдеэлүүлээд байгаа һаа, хү тамираа алдасагүй, тарган шэ рээ байдаг, тиигээд иимэ хонид лэй хүйтэндэ тэсэмгэй байха Тарган хонин элүүр һайн түл радаг.

Үбэлэй харууһан тухай нэгэ хэды үгэ хэлэхэм. Үбэлжэлгын эхилһэхээ урда тээ колхозой правлени бидэндэ хонидоо актаар тушааха үгэдэг. Тэрэ актда хонин бүрин хүшэ тамир тэмдэглэгдэнэ. Тиигээд һара бүхэндэ малай хүшэ тамир шалгагдадаг. Мүн бригада бүхэн хүшэ тамираа алдахаа забдаа хадань, хонишоной ажалта үдэр доошонь болгодог юм. Тэжээлэй балансын ёһоор бригада бүхэн үбһэ тэжээл тушааха абадаг. Үнгэрэгшэ жэл манай бригада даалгабарита хонидоо тобир тарганаар ондо оруулаад, 100 центнер үбһэ элмаһан байнабди.

Үбэлэй сагта хонидоо зүбөөр эдеэлүүлхэ гээшэ бага бэшэ удхашанартай юм. Хүйтэндэ хушалтагүй хорой соо оруулаад, хонидто үбһэ үгэдэгби. Үдэр намдуу дулаан болоходонь, хонидоо гаргажа ябуулаад, үдэшын жабарһаа урид һөөргэнь асараад, үбһэ эдюулдэгби. Хонидһай үдэр соогоо хоёр дахин уһалагдадаг. Хүшээ алдахаар забдаһан хонидоо тэрэ дары илгажа һайнаар эдеэлүүлдэг байнабди. Тиихэдэ түрэхэ ба түрэһэн хонидоо илангаа һайнаар харууһалха ба тон һайн үбһэ эдюулхэ, бүлеэн уһа үгэхэ ёһотой юм.

Хабартаа хээрэ хониной түрэхэ болоо һаань, хурьгыень абахын тула һэеы сүүмхэтэй ябадагби. Хэрбээ хониной түрөө һаань, хурьгыень сүүмхэ соогоо хэжэ абаад, эхыень валихан туужа газагаа асардагби.

Олон хонидые түрүүлхэдэ элдэб ушар тохёолдодог юм. Зарим хонид, илангаа түрүүшынхээ түрэһэн хонин хурьгаяа голоод, дүтэшье үзэхэгүй. Иихэдэнь хурьгыень заатагүй абхуулха хэрэгтэй. Эхэнь хурьгатайнь ондоо хоройдо нэгэ хэды хаажархихада абаагүй һаань, эхынь һү һааһаад, халта дабһалаад хурьганай нюрганда түрхихэдэ, эхэнь долёоһоор дадажа, хурьгаа абадаг. Хонин ороондо ороһонойнгоо һүүлээр хожорхоо һанадаг, тиихэдэнь һайнаар эдеэлүүлхэдэ һүтэй болохо юм. Энэ үе соо хурьгыень ондоо хониндо заядахада хамаагүй томол боложо байдаг.

Хонидойнгоо байра үшөө хабар наг шэбхэһээнь сэбэрлэдэгбди. Тиигээд зунай сагта байраа өөһэдынгөө хүсөөр заһабарилдаг байнабди.

Даалгабарита хонидоо бүрин бүтэнөөр харууһалһанай түлөө жэл бүри нэмэлтэ түлбэри абадагби. Энэ жэл 100 эхэ хонинһоо 140 хурьга абааб, бусад хонидоо үшөө намар түрүүлхэб.

Манай бригада нүхэр Мункоевай бригадатай мүрысэнэ. Тиин энэ жэл бидэнэр мүрысөөндэ илаха байһандаа этигэнэбди.

Электро-механическа агрегадууд

Манай республикын колхозууд үлэй жэлнүүдтэ электрын хүсөөр хонидойнгоо нооһо хайшалдаг ба эдээ һаадаг боложо байна. Мал малай хүндэ хүдэлмэринүүд лээд хүнгэдхэгдэбэ. Мүнөө республикымнай колхозууд хони й нооһо хайшалха электро-механическа 29 агрегадтай боложо, тэ агрегадуудаар үнгэрэгшэ хаба й үе соо 37 мянгэ гаран толгой нидой нооһо хайшалаа. Энэ ха а гараар хайшалһанда орходоо онин бүриһөө 150—200 граммэ ноо үлүү ехээр абаха арга боломжо гаһан байха юм.

Эдэ электро-агрегадуудаар Зэ ын аймагай «Улаан Үшөөтэ» кол 5000 шахуу, Занграйн аймагай «Улаан Эрхирик» колхоз 2500 хонидой нооһо хайшалаа.

Электричествын хүсөөр үнеэдые һаахада, үнеэдэй һүн нэмэдэг ба һаалишадай ажал хүнгэрдэг байха юм. Гансахан мүнөө хабар республикын колхозууд үнеэ һааха 40 гаран электро-агрегадуудые абаһан байна.

Түнхэнэй аймагай «Улаан Тоора», «17 партсъезд», Сэлэнгын аймагай Сталинай, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозууд нёдондонһоо хойшо һү ехэтэ үнеэдэйнгээ фермэнүүдтэ электрическэ агрегадуудые толхоод, тэдэнээ амжалтатайгаар хэрэглэжэ байнал. Мүн республикын бусад аймагуудай колхозууд тиимэ аппарадуудые хэрэглэдэг боложо байна.

Н. Хазагаев.

Хоёр ондоо хүдэлмэри

Яруунын аймагай Эгэтын сомой Сталинай нэрэмжэтэ колхоз малай байрануудые барилгын хүдэлмэри саг соонь һайнаар эмхидхээ. Коммунист Даши Тудупоай хүтэлбэрилдэг барилгын бригада энэ жэл соо нилээд олон барилга бодхооһон байна. Жалга гэ газарта 2000 хони ямаанай баг а ехэ типовой байра, малшадай уха хоёр шэнэ гэр барижа дүүрэ. Мүн зунай бэлшээри һайнтай зарта хониной байрануудые шэ эр барна. Тиихэдэ тус бригада энэ бани ба бусад барилгануудые барижа эхилэнхэй.

Тэрэшэлэн Үльдиргын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригада һайнаар хүдэлмэрилнэ. Энэ бригадынхид малай байрануудые бариха модо бэлэдхэ шэрээд, мүнөө 100 үнеэнэй багтаха типовой байра барижа дүүргахэ болоо. Тэндэнь үнеэ һаалгын электроагрегат толхогдохо юм. Сосново-Озерскын сомоной «Улаан Яруна» колхозой барилгын бригада 30 толгой гахайн. 700 толгой хониной байрануудые ба малшадай 6 гэрнүүдые барижа байна. Тэрэшэлэн Эгэтын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоз 700 толгой хониной байра барижа эхилээ.

Теэд малда дулаан байрануудые барилга аймагай бүхы колхозуудта һайнаар ябуулагдана гэхын аргагүй. Жэшээнь, Үльдиргын сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэл малай хэдэн байрануудые бариха түсэбтэй. Зүгөөр, энэ колхоз барилгаяа эхилхэһээ байтагай, барилгын материалнуудыешье бэлэдээгүй, мүн барилгын бригадашье эмхидхээгүй байна. Тус колхозой хонидойнь үбэлэй байра тон муу, малшадайнь гэр хушалтагүй, һандархай юм. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Михалёв «хүдэлмэришэмнай хүртэнэгүй» гээд, малай байра баринагүй. Тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ (Үльдиргэ), 17 партконференциин, Ленинэй нэрэмжэтэ (Исингэ) ба Кировэй нэрэмжэтэ (Үльдиргэ) колхозуудта малай байрануудые барилга мүн лэ хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Ц. Дандаров.

Бидэндэ номууд хэрэгтэй

Бичурын аймагай магазинуудта номой худалдаан муугаар эмхидхэгдэнхэй. КОГИЗ-ай аймцентрын магазин хэдэн парти учебнигүүдые һаяхан абаба, гэбэшье эхин һургуулиин бэлэдхэлэй ба 1-дэхи классуудта үзэхэ учебнигүүд оройдоо үгы. Окино-Ключевскойн ба Бага-Куналейн номой магазинууд аймцентртэхи магазинһаа учебнигүүдые асаржа худалданагүй.

Аймпотребсоюзай системэ КОГИЗ-ай номой магазинһаа элдэб литература абажа, хүдөө нютагуудай сельпонуудые хангаха хэрэгтэ анхаралаа табинагүй. Энээнһээ боложо хүдөөгэй нэгэшье магазинда литература худалдагданагүй.

С. Ордынский.

ОРС хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ

Сэлэнгын леспромхозой ОРС-хүдэлмэришэдые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр ба эд бараагаар тон муугаар хангана. Тус ОРС-ын хүтэлбэрилэгшэд худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдые шэлэн олодоггүй юм. Тиимэһээнь олонхи магазинууд таһалдалгатайгаар ба хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Эндэ үргэн хэрэглэлэй эд бараан, сай, дабһа, зуруул ба бусад хододоо дуталдана.

Мүн хүдэлмэришэдэй, модошодсезоннигуудай эрилтые һайнаар хангахын тула шпалозаводой участогуудта магазинууд нээгдэһэн юм. Теэд, эндэ баһал дээрэ дурсагдагша дутагдалнууд үзэгдэнэ.

Хэзээ эдэ дутагдалнууд усадхагдажа, ажалшадай эрилтэнүүд ханхангагдаха юм? Ф. Бардаханов.

Аймцентртa худалдаа наймаа һайжаруулха

Хориин аймагай центрын магазинууд ба киоскнууд аймцентрын хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай эрилтэнүүдые гүйсэд хангаңагүй. Эдэ магазинууд ба киоскнуудта сахар ба кондитерска зүйлнүүд, сагаан эдеэ, крупа, лапша, мяхан ба бусад зүйлнүүд хододоо дуталдана.

Мүн аймпотребсоюзай магазинуудта трикотаж, оёмол хубсаһан, гутал ба бусад эд бараан худалдаанда тон хомор байдаг. Зунай үедэ үмдэхэ хубсаһа хунар худалдагданагүй.

Аймпотребсоюзай правлени элдэб янзын эдеэ хоолоор ба үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар ажалшадые хүсэд хангахын тула анхарал табиха уялгатай.

А. Борисов.

„Бурят-Монголой үнэндэ бэшэһэнэй һүүлээр

„Шухала" хэрэг таһалдуулна"

Иимэ гаршагтайгаар манай газетын июлиин 4-эй номерто толилогдоһон статья соо Хэжэнгын аймагай Чесанын сельсоведэй Сталинэй нэрэмжэтэ, «Улан-Таряачин» ба Тельманэй нэрэмжэтэ колхозууд набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ ба силос дараха хүдэлмэриие таһалдуулна гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

—Статья соо заагдаһан баримтанууд бултадаа зүб байжа, Хэжэнгын аймсоведэй гүйсэдкомой зүгһөө дутагдалнуудые усадхахын тула зохихо хэмжээнүүд абтаа. Набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ ба силос дараха тухай асуудал колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй кустовой зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Дурсагдаһан колхозууд мүнөө үедэ энэ хүдэлмэриие эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна», —гэжэ аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Холбоев манай редакцида мэдээсэбэ.

„Бидэндэ туһаламжа хэрэгтэй"

Иимэ гаршагтай статья манай газетын июлиин 1-эй номерто толилогдоһон юм. Тус статья соо Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригадада тусхай машинанууд дуталдана, мүн хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ямаршье туһаламжа үзүүлнэгүй гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Статья соо дурсагдаһан баримтанууд бултадаа тодороо. Тракторна канавокопатель, дэгнүүл, улаан бургааһа отолхо машинануудые колхоздоо абаха тухай колхозниигуудай хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, тус машинануудай Сельхозснабта бии болоходо худалдан абаха гэжэ шиидхэгдээ. Аймагай хүдөө ажахын таһагай мэргэжэлтэдэй зүгһөө тус бригадада туһаламжа үзүүлхые дурадхагдаа гэжэ Байкало-Кударын аймсоведэй гүйсэдком манай редакцида мэдээсэбэ.

Ород ба түрэлхи хэлэ заадаг багшанарай республиканска конференци

Ород ба түрэлхи хэлэ заадаг багшанарай республиканска научно-практическа конференци июлиин 17-до Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрын байшан соо нээгдээ.

Тус конференци дээрэ БМАССР-эй гэгээрэлэй Министр нүхэр **Г. П. Цыганков** «Хэлэн тушаа нүхэр Сталинай һургаалай ёһоор республикын һургуулинуудта ород ба түрэлхи хэлэнүүдые заалгын байдал болон саашанхи зорилгонууд» гэһэн асуудалаар дэлгэрэнгы элидхэл хэбэ.

Республикын гэгээрэлэй Министерствын һургуулинуудай таһагай инспектор нүхэр **М. Н. Мангадаев** «Бурят-монгол һургуулинуудта ород хэлэ заалгын байдал ба саашанхи зорилгонууд», мүн багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институдай методист нүхэр **Д. Д. Дугар-Жабон** «Республикын һургуулинуудта бурят-монгол хэлэ заалгын байдал ба саашанхи зорилгонууд» гэһэн нэмэлтэ элидхэлнүүдые хэһэн байна.

Элидхэлнүүдэй һүүлээр тус конференциин түрүүшын заседани дүүрэә.

* * *

Июлиин 18-да үглөөнэй 10 часһаа конференци хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлжэ, элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэлгэ эхилээ. Кабанскын аймОНО-е даагша нүхэр **Жамцарано** түрүүлэн үгэ абажа, языкознаниин асуудалнуудгаар нүхэр Сталинай бэшэһэн зохёолнуудай ёһоор аймагай һургуулинуудта ород хэлэ заалгые һайжаруулһан тухайдаа тогтон хэлээ. Энэ хэрэгтэ зарим тэды амжалтанууд туйлагдабашье, үшөөл ехэ дутагдалнууд бии гэбэ. Гэгээрэлэй Министерствын һургуулинуудай таһаг ба багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институт ород хэлээр сээжээр бэшэлгын текстнүүдые хайхарамжагүйгөөр зохёоно, заримдаа алдуутай текстнүүдые эльгээнэ гэжэ нүхэр Жамцарано шүүмжэлээ.

Манай аймагай зарим эхин һургуулинуудта ород хэлэ заалга муугаар табигданхай. Дүрбэдэхи класс дүүргэһэн һурагшад 5-дахи класста ороод, тон муугаар һурана. Ород хэлээр сээжээр бэшэхэдээ тэдэнэр олон алдуунуудые хэнэ гэжэ Ториин аймагай Доодо-Бургалтайн дунда һургуулиин ород хэлэ ба литературын багша нүхэр **Линховоин** хэлээ.

Республикын гэгээрэлэй Министерствын хүдэлмэрилэгшэд хүдөөгэй һургуулинуудта гаража, бодото ажабайдалтайнь гүнзэгыгөөр танилсан, түрүү багшанарай дүй дүршэлые согсолногүй. Харин тэдэнэр хаа яа ерэхэдээ ямаршье туһа хүргэнгүйгөөр түргөөр бусашадаг заншалтай гэжэ Сэлэнгын аймагай Загастайн дунда һургуулиин директор нүхэр **Шагдыров** шанга шүүмжэлэл хэһэн байна. Мүн Хэжэнгын аймОНО-е даагша нүхэр **Аюржанаев** республикын гэгээрэлэй Министерствын хүтэлбэри тушаа шүүмжэлэл хээ.

Иркутска гүрэнэй университедэй профессор нүхэр **Кудрявцев** языкознаниин асуудалнуудаар нүхэр Сталинай бэшэһэн зохёолнуудай ёһоор ород ба түрэлхи хэлэнүүдые һургуулинуудта заалгые һайжаруулга тухай тобшохоноор хэлээ. Тиихэ зуураа, түрэлхи хэлэ заалгада ехээр анхаралаа табиха хэрэгтэй гэжэ тэмдэглэбэ.

Бурят-монгол һургуулинуудта ород хэлэ заалгые шэнэдхэн хубилгахын тулада һуралсалай учебнигүүд ба программачуудые зохёолгоёо һайжаруулха, энээндэ дүй дүршэл ехэтэй багшанар хабаадуулагдаха зэргэтэй гэжэ РСФСР-эй педагогическа науканuудай Академиин түлөөлэгшэ нүхэр **Баранников** тэмдэглэбэ. Илангаяа эхин һургуулинуудта һайн мэргэжэлтэй багшанарые олоор бэлэдхэхэ тухайда тэрэ хэлээ.

Һургуулинуудта ород хэлэ заалгын дутагдалнууд хадаа багшанарай кадрнуудай бэлэдхэл муутай байһан дээрэһээ ехэнхидээ болоно. Тиимэһээнь багшанар эрдэм мэргэжэлээ улам дээшэлүүлхэ зэргэтэй гэжэ Курумканай аймОНО-е даагша нүхэр **Аюрзанаин** хэлэбэ. Бурят-монгол хэлэнэй грамматика, илангаяа синтаксис соо дутагдалнууд ба хэдэн ондоогоор тайлбарилагдаһан зүйлнүүд бии гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Һуралсалай зарим учебнигүүд ородһоо бурят-монгол хэлэн дээрэ муугаар оршуулагдана. Номуудые оршуулга ба тэдээндэ рецензи хэлгэдэ багшанар тон үсөөнөөр хабаадуулагдана гэжэ эхин һургуулиин багша нүхэр **Ломбоцыренов** (Кударын аймаг) шүүмжэлээ. Мүн учебнигүүдэй муугаар хэблэгдэдэг, һургуулинуудта саг болзор соогоо эльгээгдэдэггүй байһан тухай бусадшье үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

РСФСР-эй һургуулинуудай габьяата багшанар нүхэд **Каландарашвили** (Занграйн), **Мункоев** (Хори) гэгшэд өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хэлээ. Мүн багшанар **Танская** (Улан-Удэ), **Герасимова** (Сэлэнгэ) ба бусад үгэ хэлэһэн байна.

Энээгээр уржадэрэй заседани дүүрэә.

Минии һанамжанууд

И. В. Сталин болбол «Марксизм ба языкознаниин асуудалнууд» гэһэн гениальна зохёол соогоо хэлэн тухай марксистска һургаал үндэһэлэн байгуулаа. Нүхэр Сталинай һургаалай ёһоор һургуулинуудта ород ба түрэлхи хэлэ заалгые шэнэдхэн һайжаруулха гээшэ шухала зорилго мүн.

Манай республикын гэгээрэлэй Министерство хадаа бурят-монгол эхин, долоон ба арбан жэлэй һургуулинуудта 1951—52 оной һуралсалай жэлһээ эхилжэ заагдаха һуралсалай түсэбэй проект зохёогоо. Энэ проект соо бүхы классуудта ород хэлэ заалгын часууд олон болгогдоо. Бурят-монгол һурагшадые ород хэлэндэ эрхим һайнаар һургахын түлөө ород хэлэ зааха часай тоо олон болгохо гэһэн һанамжа тон зүб байна.

Зүгөөр, ямар предмедүүдэй часуудһаа хороожо, ород хэлэ заалгын часуудай тооe олошоруулха тухай асуудалые шиидхэхэ хэрэгтэй.

Тус түсэбэй проект соо наймадахи класста түрэлхи хэлэ заалгын часые долоон хоног соо миин нэгэ час гү, али жэлэй 36 час болгожорхиһон байна. Энэнь тон буруу. Түрэлхи хэлэнэй часые хороожо яабашье болохогүй. Зургаадахи, долоодохи классуудта түрэлхи хэлэ заалгын часуудые хуушан хэбээрнь байлгаад, физкультура ба бусад зарим предмедүүдэй часуудһаа абаад, ород хэлэнэй часуудта нэмэжэ боломоор гэжэ һанагдана. Эхин һургуулиин бүхы классуудта физкультура, дуун ба зураг г. м. предмедүүдэй часуудые долоон хоног соо хахад хахад час болгоод, ород хэлэндэ нэмэжэ боломоор. Эдэ предмедүүдэй материалнуудые классуудай гадуурхи, кружковой занятида ябуулхань таарамжатай шэнги һанагдана. Хоёрдохи класста тоо бодолгын нэгэ часые ород хэлэндэ нэмэһэн байна. Энэнь мүн лэ буруу. Тоо бодолгын часуудые хороожо болохогүй.

Ород хэлэ заалгын часуудые нэмэхэдэ асуудал бүрин шиидхэгдэхэ гэжэ һанамаар бэшэ байна. Бурят-монгол һургуулинуудта ород хэлэ заалгые үндэһөөрнь һайжаруулхын тула үшөө олон асуудалнуудые шиидхэхэ шухала гэжэ һанагдана.

Бурят-монгол эхин һургуулинуудта ород хэлэ зааха багшанарые бии болгохо хэрэгтэй.

Манай аймагай олонхи бурят-монгол эхин һургуулинуудта ород хэлэ заадаг багшанар бии юм. Иигэжэ ород хэлэнэй багшада заалгаад байһан һурагшад программа соо хараалагдаһан бүхы материалнуудые һайса ойлгожо абана. 1950—51 оной һуралсалай жэлэй һүүлдэ экзамен дээрэ бэшүүлһэн диктант ба аман хэлэлгын шалгалтанууд иимэ дүнгүүдые харуулаа. Хэжэнгын дунда һургуулиин 4-дэхи классай 22 һурагшад диктант бэшээд, иимэ сэгнэлтэ абаа: «5»—8 һурагшад, «4»—8 һурагшад. «3»—6 һурагшад. Чесанын долоонжэлэй һургуулиин дүрбэдэхи классай 16 һурагшад диктант бэшээд, иимэнүүд сэгнэлтэ абаа: «5»—4 һурагшад, «4»—9 һурагшад, «3»—3 һурагшад. Ород хэлэнэй багшагүй байһан Кировэй, Энгельсын нэрэмжэтэ колхозуудтахи эхин һургуулинуудай һурагшадые манай таһагай инспекторнууд шалгажа үзэхэдөө, аман хэлэлгэ ба бэшэлгээр тэдэнэр муу бэлэдхэлтэй гэжэ элирүүлээ. Хоёр багшанартай эхин һургуулинуудта багшанар хоёр класста заана. Тэдэнэрэй нэгэ класстая арайхан гэжэ 15—20 минута ажаллаад, һурагшадай өөһэдынь дүүргэхэ даабари үгөөд, нүгөө класста ошожо мүн 15—20 минута ажаллаһаар байтарнь урок дүүрэшэнэ. Тиимэһээ эхин һургуулинуудта ород ба бурят-монгол хэлэнүүдые һайн мэдэхэ, ород хэлэнэй багшанарые заабол бии болгохо хэрэгтэй.

Ород хэлэнэй аман хэлэлгэ, уншалга ба бэшэлгэ тэгшэ ябуулагдаха зэргэтэй. Тэдэниие бэе бэеһээнь яашье таһалжа болохогүй. Мүн ород хэлэнэй багшанарые ород хэлэ зааха методикоор ба программаар хангаха шухала.

Республикын гэгээрэлэй Министерство, культурын научно-шэнжэлэлгын институт, багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институт бурят-монгол һургуулида ород хэлэ зааха методико зохёохо тушаа һаналаа багаар табина. Ород хэлэ заадаг түрүү багшанарай дүй дүршэл согсологдожо, үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэгүй.

Бурят-монгол һургуулида үзэхэ ород хэлэнэй учебнигүүд удхынгаа талаар дутагдалнуудтай байна. Учебнигэй удхые һайжаруулхатаяа хамта тэрэниие һайнаар хэблэхэ хэрэгтэй.

Ород ба бурят-монгол хэлэнүүдые ба тэдээнэй методикые һайн мэдэхэ инспекторнүүдээр гэгээрэлэй Министерствые, арадай гэгээрэлэй таһагуудые хангаха шухала. Мүн ород ба бурят-монгол хэлэнүүдые заадаг багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ шухала. Аймагуудай педкабинедүүдэй дэргэдэ четверть бүридэ 2—3 хоногой семинар үнгэргөө хада һайн байна. Эдэ асуудалнуудые багшанарай республиканска конференци дээрэ дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэжэ, шиидхэхэ хэрэгтэй.

Языкознаниин асуудалнуудаар агуу ехэ вождь И. В. Сталинай бэшэһэн зохёолнуудаар зэбсэглэгдэһэн манай республикын эрдэмтэд, багшанар ба гэгээрэлэй таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд бурят-монгол һургуулинуудта ород ба түрэлхи хэлэ заалгые үндэһөөрнь һайжаруулжа шадахань лабтай.

А. Аюржанаев, Хэжэнгын аймОНО-е даагша.

Пригороднэ районд барига̃һан шэнэ гэрнүүд

Советскэ гүрэн болбол ажалшадай материальна ажабайдалай хэмжээе һайжаруулха зорилгоор, тэдэнэрэй өөһэдтөө гэр байра барихынь тулада тон ехэ мүнгэ зээлээр үгэнэ.

Мүнөө жэлдэ Пригороднэ районой ажалшад өөһэдтөө 18 гэр барюулжа байна. Эдэ гэрнүүдэй 16-нь Богдан-Хмельницкий гэжэ посёлогто баригдажа байха юм. Тэдэнэй олонхи гэрнүүдтэнь сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд орохо байна.

Тиихэтэй хамта, энэ районой предприятинууд коллективэйнгээ гэшүүдые гэр байрануудаар хангахын тула олон шэнэ гэрнүүдые барина. Жэшээлхэдэ, мяха-консервын комбинадта 4 квартиратай шлакоблочно гэр барижа дүүргэнхэй. Улан-Удын модоной завод 4 багаханууд байрануудые ба 8 квартиратай 2 дабхар нэгэ ехэ гэр барижа байна. Модо урадхуулгын конторо 8 квартиратай 2 дабхар гэр барижа дүүргэхэ дүтэлөө.

Тиин модоной заводто столовын ехэ типовой байшан баригдажа байна.

Гадна, район дотор улицануудые ногооруулха 15 мянган эшэ модод ба бургааһан мүнөө хабар нэмэжэ һуулгагдаба.

Н. Бадмацыренова.

Бичурынхидай сад

Бичурын аймпромкомбинат энэ жэлдэ зэдэгэнын эшэнүүдые тариба. Тус комбинадай хүдэлмэришэдэй хүсөөр 150 гаран зэдэгэнын эшэнүүд һуулгагдаһан байна. Тиигээд эдэ тарималнуудаа һайнаар харууһалһан дээрэһээнь, тэрэнэй мүшэрнүүдтэ жэмэс ургажа эхилээ.

Энэ жэлдэ «Красное знамя труда» колхоз өөрынгөө садһаа һайн ургаса хуряаха байна. Энэ колхозой сад соо зэдэгэнын ба канадска вишниин һөөгүүдтэ баян ургаса эдеэшэжэ байха юм. Мүн «Ранетка» гэжэ яблони сэсэглэн үрэжэжэ байна. Тиимэһээ тус колхоз энэ жэлдэ өөрынгөө садһаа ехэ олзо доход оруулха байна.

Ф. Степанов.

Нүүдэл кино үбһэ хуряалга дээрэ

Кинофикациин Бичурын аймагай таһаг нютагуудтахи ажалшадта кинокартинануудые харуулхын тулада 5 нүүдэл кинонуудые эльгээбэ.

Киномеханигууд үбһэ хуряалгын үедэ арад зондо кино харуулгые һайнаар эмхидхэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсонхой.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июлиин 17. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр иигэжэ мэдээсэбэ:

Арадай армиин частьнууд Хитадай һайндуратадай отрядуудтай нигта хани харилсаатай ябажа, фронтын бүхы участогууд дээрэ дайсанай хүнүүдтэ ба техникэдэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулжа үргэлжэлһөөр.

ПХЕНЬЯН, июлиин 18. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани июлиин 18-да иигэжэ мэдээсэбэ:

Бүхы фронтнууд дээрэ корейскэ Арадай армиин частьнууд Хитадай һайндуратадай частьнуудтай нигта хани харилсаатай ябажа, американо-английска интервентнүүдэй сэрэгүүдтэ ба лисынмановска армида эсэргүү нютагай шанартай байлдаануудые хэжэ үргэлжэлөөд, дайсанай хүнүүдтэ ба техникэдэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулба.

Июлиин 17-до Арадай армиин эрье хамгаалгын частьнууд зүүн эрьеын дэргэдэ Вонсан шадар артиллериин буудалгаар дайсанай 1 эсминецые шэнгээһэн ба дайсанай 3 бусад кораблие гэмтээһэн байна.

Июлиин 18-да Арадай армиин зенитнэ артиллери ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшадай отрядууд дайсанай 7 самолёдые унагаагаа.

Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүд тушаа

ПЕКИН, июлиин 17. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент иигэжэ дамжуулна:

Корейскэ фронтын штабһаа Синьхуа агентствын корреспондентын абаһан мэдээнүүдэй ёһоор, Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүдые хэжэ байгаа түлөөлэгшэдэй табадахи заседани корейскэ сагаар июлиин 17-ой 10 часта эхилээд, 13 час 40 минутада дүүрэбэ. Заседани дээрэ зүблэхэ зүйлые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө.

Удаадахи заседани июлиин 18-най 9 часта эхилхээр хараалагдаба.

Кэсондохи хэлсээнүүд тухай Синьхуа агентствын мэдээсэл

ПЕКИН, июлиин 18. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Пхеньянһаа иигэжэ дамжуулна:

Корейскэ фронтын штабһаа манай корреспондентын абаһан мэдээнүүдэй ёһоор, Кореядэ буудалга зогсоохо тухай хэлсээнүүд корейскэ сагаар июлиин 18-най 9 часта эхилээд, 14 час 30 минутада дүүрэбэ.

Заседани дээрэ зүблэхэ зүйлые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө. Удаадахи заседани июлиин 19-нэй 10 часта болохо байна.

Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүд тушаа

ПХЕНЬЯН, июлиин 17. (ТАСС). Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүд забһарлалгын һүүлээр гурбадахи үдэрөө үргэлжэлжэ байна. Үсэгэлдэр ба мүнөөдэр хоёр таланууд даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүдэй зүблэхэ зүйлые зүбшэн хэлсэбэ. Зүблэхэ зүйл тушаа үгэ буляалдаан юу харуулааб гэхэдэ, американска тала хадаа гадаадын сэрэгүүдые Кореяһаа гаргаха тухай асуудал табилгые эридээр буруушаана гэжэ журналистнууд мэдээсэнэ. Гадаадын сэрэгүүдые Кореяһаа гаргангүйгөөр корейскэ асуудалые эбэй ёһоор шиидхэжэ болохогүйнь тодорхой байбашье, энэ асуудалые зүбшэн хэлсэхэ эрхэ американска талада үгөөгүй хэбэртэй элдэб шалтагаануудые тэрэнэй толгойлогшо вице—адмирал Джой дурдана.

Американска тала 38-дахи параллелеэр демаркационно линии тогтоохо ябадалые тэрэшэлэн буруушаана. Демаркационно линиие 38-дахи параллельһээ нилээд хойгуур байлгахын тулада, американска тала ООН-дохи советскэ түлөөлэгшэ Малигай мэдээжэ дурадхалые тойрон гараха гэжэ эрмэлзэнэ.

Корейскэ Арадай армиин командованиин делегациин толгойлогшо генерал-полковник Нам Ир хэлсээнүүдэй зүблэхэ зүйл тухай тодорхой дурадхалнуудые оруулаа. Дайнай ябуулгануудые зогсоохо гол услови болгон демаркационно линиие, тэрэшэлэн демилитаризованно зоные байгуулха ябадал тэдэ дурадхалнуудай тоодо ороно. Кореядэ дайнай ябуулгануудай дахин шэнээр болохогүйн найдабари болгон, энэ линиие 38-дахи параллелеэр гаргаха ба гадаадын сэрэгүүдые Кореяһаа гаргаха гэжэ манай делегаци дурадхахые хараална гэжэ Нам Ир тэмдэглэбэ. Тиимэл ушарта манай хэлсээнүүд корейскэ асуудалые эбэй ёһоор эсэслэн шиидхэхэ үндэһэ боложо шадаха байна гэжэ Нам Ир хэлээ.

Дайнай ябуулгануудые зогсоохо талаар тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые зохёохо, дайнай ябулгануудые зогсоохо тухай хэлсээнэй бэелэлтые хинаха комисси байгуулха ба сэрэгэй пленэйхид тухай асуудалые шиидхэхэ гэһэн дурадхалнуудые Нам Ир оруулаа.

Дайнай ябуулгануудые зогсооһоной һүүлээр сэрэгэй пленэйхид гэр гэртээ хариха ёһотой гэжэ генерал Нам Ир тоолоно.

Боложо байгаа хэлсээнүүдые шэнжэлхэ зуураа, корейскэ газетэнүүд хадаа корейскэ арад эдэ хэлсээнүүдэй ябасые анхаралтайгаар ажаглан хаража байна гэжэ тэмдэглэнэ. Корейскэ арад гадаадын сэрэгүүдые Кореяһаа гаргахые эринэ, ушарынь, гансахан иимэ байдал корейскэ асуудалые эбэй ёһоор шиидхэлгэ хангажа шадаха байна гэжэ газетэнүүд бэшэнэ.

Хитадай арадуудай хани барисаата бүлэ

ПЕКИН, июлиин 17. (ТАСС). Хитадай арадай республикын элдэб арад үндэһэтэнэй хоорондохи хани барисаан үлэр бүри бэхижэжэ байна. Өөрынгөө национальна политикада үнэн байгаа арадай центральна правительство өөрынгөө захиргаатай байха эрхые национальностьнуудта олгоо.

Хитадай олонациональна районуудай нэгэниинь Синьцзян провинци болоно. Элдэб янзын 12 национальностьнууд тус провинцида эбтэйгээр ажаһуудаг юм. 31 хүнһөө бүридэһэн провинциальна арадай Советтэ түрүүлэгшэ ба Советэй 20 гэшүүд национальна үсөөнхидэй түлөөлэгшэд юм.

Провинциин бүхы национальностьнуудай хүн зон шэнэ Хитадые байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаадана.

Вьетнамдахи дайнай ябуулганууд

ШАНХАЙ, июлиин 16. (ТАСС). Вьетнамска информационно агентствын дамжуулһанай ёһоор, сэрэгэй 9-дэхи райондо дайлалдажа байгаа Арадай армиин частьнууд июлиин 14-дэ Сайгонһоо урдуур, Сок-Транг провинциин Винь-Чау районой центрын дэргэдэхи Сео-Ме гэжэ газарта французска бэхижүүлэгдэһэн позицида хүсэтэйгөөр добтолбо. Хэдэн час болоһон добтолгын үедэ тус позици бүрин бута сохигдоо. Тэрэ үдэртөө Арадай армиин частьнууд 18 броневигүүдһаа, мүн батальон шахуу солдадуудые һуулгажа ябаһан «Джипүүд» ба грузовигуудһаа бүридэһэн дайсанай нэмэлтэ хүсэнэй колонные барижа абаһан байна. Арадай армиин частьнууд дайсанда ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулаа.

Сео-Ме гэжэ позициие артиллериин ба авиациин туһаламжаар бусаан абаха гэһэн дайсанай һэдэлгэнүүд бүтөөгүй. Эдэ байлдаануудай үедэ дайсанай 250 гаран солдадууд алагдаа, 7 броневигүүд ба грузовигууд үгы хэгдээ, олон тоото буу зэбсэгүүд, һомо хэрэгсэлнүүд, шухала документнүүд абтаа.

Дэлхэйн ажалшад Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Советэй Хандалгада эдэбхитэйгээр гар табина

Вьетнам

ШАНХАЙ, июлиин 17. (ТАСС). Вьетнам дотор Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Советэй Хандалгада 1.646.096 хүн гараа табяа гэжэ Вьетнамска информационно агентство мэдээсэнэ.

Австри

ВЕНА, июлиин 17. (ТАСС). Эб найрамдалай тала баригшадай австрийска Советэй мэдээсэһэнэй ёһоор, агууехэ табан гүрэнүүдэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Хандалгада Австри дотор июлиин 15 хүрэтэр 751.266 хүн гар табиһан байна. Гар табилга үргэлжэлһөөр.

Бельги

ГААГА. июлиин 17. (ТАСС). Агууехэ табан гүрэнүүдэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Хандалгада гар табилга Бельги дотор амжалтатайгаар боложо байна. 218 мянган бельгиецүүд Хандалгада гар табяа.

Уругвай

МОНТЕВИДЕО, июлиин 17. (ТАСС). Уругвайда ажаһуудаг испанецууд агууехэ табан гүрэнүүдэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Хандалгада гар табиха ябадалда эдэбхитэйгээр хабаадана.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй испанска комиссиин мэдээнүүдэй ёһоор, Уругвайда һуудаг 40 мянга шахуу испанецууд Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Советэй Хандалгада гар табяа. Гар табилга үргэлжэлһөөр.

Французска ажалшад эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй туг доро национальна һайндэрөө тэмдэглэбэ

ПАРИЖ, июлиин 15. (ТАСС). Парижын олон мянгаад хүнүүд Бастилиие эзэлэн абаһан үдэр—французска национальна һайндэрые үсэгэлдэр тэмдэглээ. Парижда хүсэтэ демонстраци боложо, тэрээндэ 50 гаран демократическа организацинууд хабаадаба.

Жак Дюкло түрүүтэй французска коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй гэшүүд түрүү зэргэдэ ябаба. Фашистска этэгээдүүд демонстрацида һаад хэхые һэдэһэн байна. Фашистнуудай нэгэниинь нюдэ уһатуулагша газтай бутылкые Жак Дюклогой ба Марсель Кашенай хүл доро хаяба. Демонстрантнууд тэрэ дары провокаторые бария. Гэбэшье, полици фашистска золигто туһалжа, дары машинаар абаашаба.

Демонстрантнуудые Парижын хүн зон хаа хаанагүй амаршалба.

Ажалай бүгэдэниитын конфедерациин профсоюзна организацинуудай, французска эхэнэрнүүдэй Союзай гэшүүд, урдын партизанууд Нациин талмай дээрэ трибунын хажуугаар гараа. Генерал Пети түрүүтэй резервын бүлэг офицернүүд жэгдээр алхалалдан үнгэрбэ. «Коммунын ханинар» гэжэ организациин гэшүүдэй колонно дээрэ: «Парижска коммунарнуудай ашанар илаһан социализмын орондо эсэргүү хэзээдэшье дайлалдахагүй» гэһэн транспарант харагдана. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй шэн зоригто героиня Раймонда Дьен Франциин басагадай Союзай колонные толгойлбо.

Франциин республиканска залуушуулай Союзай колонно демократическа залуушуулай гимн дуулалдан ябаба.

Парижын ажалшадай хүсэтэ демонстраци хадаа Францие эб найрамдалай ба демократиин оронуудта добтолхо плацдарм болгохые эрмэлзэһэн дай үүдхэгшэдтэ горьтой харюу болобо.

Лондондо ехэ митинг болобо

ЛОНДОН, июлиин 16. (ТАСС). Компартиин лондонско окружной комитедээр эмхидхэгдэһэн олоной митинг Лондондо Трафалгерсквертэ үсэгэлдэр болобо. Митинг дээрэ 10 мянга шахуу хүн байлсаа.

Энэ хадаа «Социализм тээшэ Британиин зам» гэһэн компартиин программые дэлгэрүүлхэ зорилгоор бүхы орон дотор Великобританиин компартиин эмхидхэһэн хэдэн олон митингнүүдэй нэгэн мүн.

Түрүүлэгшээр байһан — компартиин лондонско окружной комитедэй секретарь Джон Магон болбол һүүлэй мэдээнүүдэй ёһоор агууехэ табан гүрэнүүдэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Хандалгада 400 мянган англичанинууд, тэрэ тоодо Лондоной 138 мянган хүн гар табяа гэжэ мэдээсэбэ. Митинг дээрэ Гарри Поллитын хэлэһэн үгэ ехэ анхаралтайгаар шагнагдаба.

«Социализм тээшэ Британиин зам» гэһэн компартиин программа хадаа английска хүдэлмэришэн ангиин үмэнэхи бүхы гол зорилгонуудта харюу үгэнэ гэжэ Поллит тэмдэглэбэ.

«Англи хадаа сүлөөтэй, хүсэтэй ба бэеэ даанхай байжа шадаха юм, манай оронда бүхы ажалшад экономическа һалбаран хүгжэлтын ба бата бэхи эб найрамдалай условинуудта ажаһуужа шадаха байна.

Британска империие гү, али Британие бутаргахаяа компарти эрмэлзэнэ гэһэн гэмнэлгэ худал байна. Компарти советскэ системые Англида дурадхахаяа хүсэнэ гэһэн баталалга тэрэшэлэн худал байна. Англида байдаг условинууд дээрэ үндэһэлэгдэһэн парламентска демократиин аргаар Англи социализм туйлажа болохо юм» гэжэ Поллит хэлэбэ. Англида байгуулагдажа болохо арадай правительство имагтал бата бэхи эб найрамдалай ба бүхы дэлхэйн арадуудтай хани барисаанай идея дээрэ зохёогдоһон политикые орон дотороо ба хилын саана ябуулха байгаа. «Түрүүшын алхам болгон манай правительство Хойто-атлантическа союзһаа гараха, брюссельскэ сэрэгэй хэлсээе буруушааха ба бата бэхи эб найрамдалай политика бэлэдхэхын түлөө агууехэ табан гүрэнүүдэй зүблөө зарлаха талаар үүсхэл дары гаргаха ёһотой байгаа».

Холбоото Штадуудай правительствода зарагдажа байһанайнь түлөө лейбористска правительствые Поллит шүүмжэлээ. Холбоото Штадуудта сэрэгэй базануудые олгоходоо, английска правительство Англиие аюултай байдалда оруулна.

Шэнээр зэбсэглэлгын асари ехэ программа Англиие үгырүүлнэ гэжэ Поллит мэдүүлбэ. Эб найрамдал тухай асуудалаар табан гүрэнүүдэй зүблөө зарлажа, эб найрамдал тогтоогдоо һаа, дай бэлэдхэлдэ гаргашалагдажа байгаа угаа ехэ мүнгэ Англида амгалан зорилгоор ашаглагдажа болохо байгаа.

Дайнай жэлнүүдтэ Англиин атомна нюусые Холбоото Штадуудта премьер-министр Эттлиин ба консерваторнуудай ударидагша Черчиллиин дамжуулан үгэһэн урбагша актые Поллит шүүмжэлбэ. Американецууд Советскэ Союзда эсэргүү дай бэлэдхэнэ, Англи, Итали, Франци ба Баруун Германи тэдээндэ сэрэгүүдые үгэхэ байна. Италида ба Францида олонмиллион доллар мүнгэ американецуудай гаргашалжа байбашье, һүүлэй һунгалтануудай үедэ 10 миллион французууд ба итальянецууд коммунистнуудта голосуудаа үгөө.

Митинг дээрэ үгэ хэлэһэн «Дейли Уоркер» газетын редакторай туһалагша Джон Голлан болбол Кореядэ буудалга зогсоохо тухай хэлсээнүүд уласхоорондын байдалай имагта шэнэ шатын эхинь боложо болохо юм гэжэ мэдүүлбэ. Гэбэшье, Эб найрамдалай тала баригшадай үргэн хүдэлөөн энээниие туйлахаар эрид шиидэнги байха ёһотой. Корейскэ арадай ба Хитадай һайндуратадай героическа эсэргүүсэлтэнь тиимэ арга боломжо хангаа. Хэрбээ Кореядэ ехэ буугай дуугархаяа болёо һаа, бүхы дэлхэй энээнэй түлөө Сталинда ба Советскэ Союзда баясхалан хүргэхэ ёһотой болоно.

«Бүгэдэниитын эб найрамдал абарха зорилгоор агууехэ табан гүрэнүүдэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулгада туһалхабди» гэжэ митингдэ хабаадагшад, нэгэн һаналаар үгэеэ үгэбэ.

Италида болоһон правительственна кризис

РИМ, июлиин 17. (ТАСС). Үсэгэлдэр үдэшэ де Гаспериин правительство тушаалһаа гараха гэжэ шиидэбэ. Министрнүүдэй советэй заседаниин һүүлээр де Гаспери бүхы кабинедэй тушаалһаа гараха тухай шиидхэбэри абаһан байгаа. Тус заседани дээрэ кабинедэй состав тухай асуудалаар правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй ба олонхи парламентска группануудай хоорондо болоһон зүришэлдөөнүүд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Де Гаспериин правительствын кризис хадаа үни хада дүүрэһэн муниципальна һунгалтануудай политическэ хойшолон мүн, тус һунгалтанууд США-гаар зонхилогдоһон агрессивнэ блогто хабаалаха политикада эсэргүү арадай тэмсэлэй хүсэнүүдые харуулаа.

РИМ, июлиин 17. (ТАСС). Де Гаспериин зургаадахи кабинет правительствын дотор болоһон хурса шанга зүрилдөөнүүдэй үндэһөөр тушаалһаа гараа. Тус зүрилдөөнүүд хадаа американска интервентнүүдэй заабаряар де Гаспериин зонхилхы бүлэглэлэй ябуулжа байгаа экономическа ба ниитэ политикада орон дотор ехээр дурагүйтэһэнние харуулна.

Республикын президент Эйнауди де Гаспериин кабинедэй тушаалһаа гараһаниие зүбшөөгөө гэжэ һүни соносхогдобо.

Мүнгэнэй ба бюджедэй министр Пелл гэгшын тушаалһаа гараһанай һүүлээр, кабинедэй ниитэ кризис тохёолдуулхагүй ба зарим министрнүүдые һэлгэжэ ба тушаалнуудыень һолижо, христианско-демократическа партиин хүтэлбэридэхи кризисые үгы болгохын тула де Гаспери угаа ехээр оролдобо.

Үсэгэлдэр министрнүүдэй советэй онсо яаралтай заседани дээрэ дотоодын хэрэгүүдэй министр Шельба, юстициин министр Пиччони ба министрнүүдэй советэй түрүүлэгшын дэргэдэхи статс-секретарь Андреотти гэгшэд министрнүүдые һэлгэхэ, тушаалнуудыень һолихо гэһэн де Гаспериин түсэбые буруушаажа үгэ хэлэбэ, тэрэнэй һүүлээр де Гаспери правительствын тушаалһаа гараха шиидхэбэри абаһан байна.

РИМ, июлиин 17. (ТАСС). Правительствын экономическа политикые христианско-демократическа партиин олонхидой шүүмжэлэн буруушааһанай үндэһөөр, де Гаспериин правительство тушаалһаа гараа, энэнь бүхы орон дотор ехэ һонирхол үүдхэбэ.

Де Гаспериин кабинедэй тушаалһаа гараһан ябадалынь «муниципальна һунгалтануудай үедэ арадай мэдүүлһэн дура хүсэлэй гэршэ мүн» гэжэ «Унита» газетэ бэшэнэ. «Правительство орон дотороо улам эридээр шүүмжэлэгдэнэ, правительственна олонхидой найдабари гээгээ» гэжэ тус газетэ энэ оной аяар мартда бэшэһэн юм. Антикоммунистическэ терророй шэнэ кампаниин ба һунгуулиин шэнэ хуулиин туһаламжатайгаар хэсүү байдалые хубилгаха гэжэ найдаад, де Гаспери тиихэдэ тушаалһаа гараха тухай шиидхэбэри абалгые хойшолуулхын тула хэмжээ абаха гэжэ оролдобо. Майн эсэстэ ба июниин эхеэр христианска демокрадууд 2,5 миллион голос гээгээ, оппозици ехэ амжалтануудые туйлаа, голосуудайнгаа тоое олошоруулаа гэһэн арадай харюуе де Гаспери соносоһон байгаа.

«Унита» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, «Фиат» гэжэ Туринска заводуудай ба Миланска «Альфа Ромео» автозаводой ажалшад, ажалай палатанууд, Моденын, Равеннын ба бусад городуудай профсоюзууд «эб найрамдалай ба национальна реконструкциин» экономическа шэнэ политика бэелүүлхые эрид шангаар эрижэ, олон тоото телеграмманууд ба резолюцинуудые эльгээнэ.

Итальянска компартиин генеральна секретариин орлогшо Пьетро Секкья июлиин 15-да Пьомбино городто үгэ хэлэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлбэ: «Арадай ба нациин интересүүдые саг үргэлжэ худалдаһан ябадал клерикальна партиин өөрынь дотор хэрүүл арсалдаа гаргана. Хурсадажа байгаа зүрилдөөнүүд ба хубиин интересүүдэй тулалдаан хадаа өөрынгөө правительствые хэбээрнь байлгаха гэһэн де Гаспериин һэдэлгэдэ улам ехэ бэрхэшээл ушаруулна. Ушарынь, политикые хубилгаха хэрэгтэй болоно.

Спорт

Футболистнуудай уулза

Июлиин 15-да «Динамо»
дион дээрэ «Строитель» ба «
так» гэдэг футбольно ком
нууд Улан-Удэ городой түрүү
ри буляалдаба.

Нааданай түрүүшын мину
эхилээд спартагайхид эрш
гээр добтолжо, «Строитель»
мандын воротада түрүүшын
бэгэ оруулжа, тоо нээбэ. Н
най 20-дохи минутада спарт
хид хоёрдохи бүмбэгөө со
оруулаа. Энээнэй һүүлээр, «С
тель» командын футболист
нов ехэ шадамараар нэгэ бү
спартагайхидай ворота
оруулба.

Нааданай түрүүшын хахад
гэһэн тоотойгоор дүүрээ.

Нааданай 2-дохи хахадта «
так» командынхид ехэ һулаар
даа. Вратарь Хреновэй а
ашаглан «Строитель» коман
хид хоёр бүмбэгэ спартагай
воротада оруулаа. Спартага
добтолгодо ороод, нааданай 33
минутада нүгөөдүүлэйнгээ во
да гурбадахи бүмбэгэеэ ору
энэ үдэрэй уулзалга 3:3 гэһэ
тойгоор дүүрээ.

Е. Никола

Залуу спортсменка Цыжиповагай амжал

Хүнгэн атлетикээр Росс
Федерациин педагогическа
һургуулинуудай студентнэрэй
рысөөн Ленинград городто бо
һаяхан дүүрэбэ. Энэ мүрыс
Доржи Банзаровай нэрэмжэт
рят-Монголой педагогическа и
тудай команда хабаадалсажа,
бадахи һуури эзэлээд, Моск
Сталинградай, Свердловскын
мадануудһаа һайн амжалта
лаа.

Студентка А. Цыжипова ту
дай мүрысөөндэ урилдаагаар
ядро түлхилгөөр түрүү һуури
жэ, РСФСР-эй чемпионой нэр
гэ абаба.

Цыжипова болбол Росси
Федерациин педагогическа ву
дай суглуулагдамал командын
тавта оруулагдаба.

Шатарай турнир эхилх

Улан-Удэ городто июлиин
шатарай республиканска ту
эхилхэнь. Тэрэ турнирта Барг
най, Курумканай, Иволгын,
тын, Сэлэнгын, Хориин, Хэжэн
Ториин, Зэдын ба Яруунын а
гуудай бэрхэ шатаршад хабаа
саха юм.

Мүн Улан-Удэ, Бабушкин
Городок городуудай шата
наадаха байна. Энэ турнирта
хи разрядай шатаршад — С
кин, Михайлов, Занда
Игумнов, Тоглоев, Павлов, 2-
разряднигууд—Горячих, Собо
Омбоев, Эрдынеев, Ринчинов,
данов, Будаев болон бусад
далсаха байна.

Түнхэнэй аршаан худалдаанда гаргагдаб

Түнхэнэй аймагай эдеэ хо
комбинат Хэнгэргын № 3 була
минеральна уһые газировалан
гаха хүдэлмэрие энэ оной
һарада эмхидхэһэн байна.
комбинат үнгэрэгшэ июнь һара
16000 шэл аршаан газирова
гаргаа.

Мүнөө үедэ түрүүшын 10
шэл аршаан Улан-Удэ го
дой аптекэнүүдтэ асарагд
худалдаанда гаргагдаба. Са
даа үнгэрэгшэ жэлдэ нээгд
№ 7 шэнэ булагай минера
уһан газировалагдажа, худалд
да гаргагдахаар хараалагдана.

Харюусалгата реда
Б. А. ОЧИРО

Мүнөөдэ Улан-Удэ

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «
мүшхэһэн хүн» (12, 14 часууд
«Алтан Одоной кавалер» (16, 18,
22 часуудһаа).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «За
шан ба загаһан тухай үльгэр» ба «
лада» (11, 13 часуудһаа), «Ба
солистка» (15, 17, 19, 21 часууд
«Хүгжэмтэ түүхэ» (23 часһаа).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 28. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23 Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем — 6-84 Для междугородных переговоров — 18.

Н—03641. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000